

T.C. AİLE, ÇALIŞMA VE
SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI

İŞKUR

T.C AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
TÜRKİYE İŞ KURUMU

2019 İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI
TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET
SEKTÖRÜ RAPORU

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	i
TABLOLAR LİSTESİ.....	ii
GRAFİKLER LİSTESİ.....	ii
GİRİŞ	3
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM	5
İşyeri Verileri	5
Mevcut İstihdam Verileri.....	13
AÇIK İŞLER	18
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER	28
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ.....	33
SONUÇ.....	39

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları.....	15
Tablo 2: Cinsiyete Göre En Fazla Çalışanı Olan Meslekler.....	16
Tablo 3: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi	22
Tablo 4: Açık İşlerde Talep Edilen Beceriler.....	24
Tablo 5: En Fazla Açık İş Olan Meslekler.....	26
Tablo 6: Yükseköğretim Mezunu Talep Edilen Açık İşlerde İlk 20 Meslek.....	27
Tablo 7: Meslek Grubuna Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	29
Tablo 8: Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	30
Tablo 9: 20+ İşyerlerinde İllere Göre Açık İş ve TGÇM Sayıları	32
Tablo 10: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi	33
Tablo 11: Net İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler	34

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1: Çalışan Sayısına Göre İşyerlerinin Dağılımı.....	5
Grafik 7: İşyerlerinin İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanma Oranı	10
Grafik 8: İŞKUR hizmetlerinden Yararlanmayan İşyerlerinin Yararlanmama Sebepleri	11
Grafik 9: Sektörlere Göre Kadın Çalışanların Oranı	14
Grafik 10: Çalışanların İşyeri Büyüklüklerine Göre Dağılımı	14
Grafik 11: İşyeri Büyüklüklerine Göre Açık İş Olan İşyeri Oranları	19
Grafik 12: İşyeri Büyüklüklerine Göre Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi	20
Grafik 13: Açık İşlerde Cinsiyetin Önemli Olmama Oranı	21
Grafik 14: Açık İşlerde Engelli Tercihi.....	23
Grafik 15: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı.....	25
Grafik 16: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı	28
Grafik 17: Eleman Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri	31

GİRİŞ

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasasının ihtiyaçlarını belirlemek oldukça önemlidir. İşgücü piyasasının nabzını tutmak, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak, seyrini izlemek ve beklentileri açığa çıkarmak amacıyla İŞKUR tarafından 2007 yılından beri periyodik olarak İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) gerçekleştirilmektedir. Farklı yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam eden araştırmalar 2011 yılının ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle sürdürülmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen sektörel ve mesleki değişim ile gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biri de İŞKUR'un yanı sıra diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamak ve ihtiyaca uygun mesleki eğitim planlamasının yapılabilmesi için veri sağlamaktır.

2019 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 10.254'ü 2-9 istihdamlı; 4.925'i 10-19 istihdamlı ve 68.708'i ise 20+ istihdamlı olmak üzere toplam 83.887 işyeri, 1 Nisan-3 Mayıs 2019 tarihleri arasında yüz yüze görüşme yöntemi ile ziyaret edilmiştir. 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleri 77 ilde tam sayım 4 ilde örneklem yöntemi ile il düzeyi ve Türkiye geneli tahmin üretecek şekilde, 2-9 ve 10-19 istihdamlı işyerleri örneklem yöntemiyle sadece Türkiye genelini tahmin edecek şekilde çalışma kapsamına dahil edilmiştir.

Çalışma sonuçlarına göre Türkiye geneli ve il düzeyi raporlarının yanı sıra sektörel raporlar da hazırlanmıştır. Araştırma kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflamasına (NACE Rev 2.) göre; Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık, Kamu Yönetimi ve Savunma; Sosyal Güvenlik, Hane Halklarında İşverenler Olarak Faaliyetleri ile Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 2 ve daha fazla istihdamlı işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmektedir. Bu çalışmada ise Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektörüne yönelik veriler değerlendirilmiştir.

2019 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET; MOTORLU KARA TAŞITLARININ VE MOTOSİKLETLERİN ONARIMI SEKTÖRÜ RAPORU

İşgücü Piyasası Araştırmalarının temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen sektörel ve mesleki değişim ile gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu kapsamda 2019 yılı İşgücü Piyasası Araştırması 1 Nisan-3 Mayıs 2019 tarihleri arasında 2-9, 10-19 ve 20+ işyerleri ziyaret edilerek gerçekleştirilmiştir.

Uluslararası sektörel ve mesleki sınıflandırmalar kullanılarak yapılmış olan bu araştırmada il düzeyinde sonuç alabilmek maksadıyla 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için 77 ilde tamsayım, 4 ilde örneklem yöntemiyle saha çalışması gerçekleştirilmiştir. Örneklem yapılan iller İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa'dır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işyerlerinde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemi kullanılmıştır.

2019 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 83 bin 887 işyeri ziyaret edilerek 1 milyon 411 bin 802 işyerine yönelik veri derlenmiştir. 1 milyon 411 bin 802 işyerinde 13 milyon 22 bin 547 çalışan tespit edilmiştir.

2019 yılı İşgücü Piyasası Araştırması sonuçları kullanılarak Türkiye geneli ve il raporları dışında sektörel raporlar da oluşturulmuştur. Bu raporda Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektörü özelinde sonuçlar irdelenecektir. Bu sebeple rapor içerisinde Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründen bahsedilirken "sektör" ibaresi zaman zaman kullanılmıştır.

Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı sektörünün alt sektörleri içinde Motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin toptan ve perakende ticareti ile onarımı, Toptan ticaret (Motorlu kara taşıtları ve motosikletler hariç), Perakende ticaret (Motorlu kara taşıtları ve motosikletler hariç) yer almaktadır. Özellikle raporda meslek bazında

veriler incelenirken Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektörünün kapsamı dikkate alınmalıdır.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

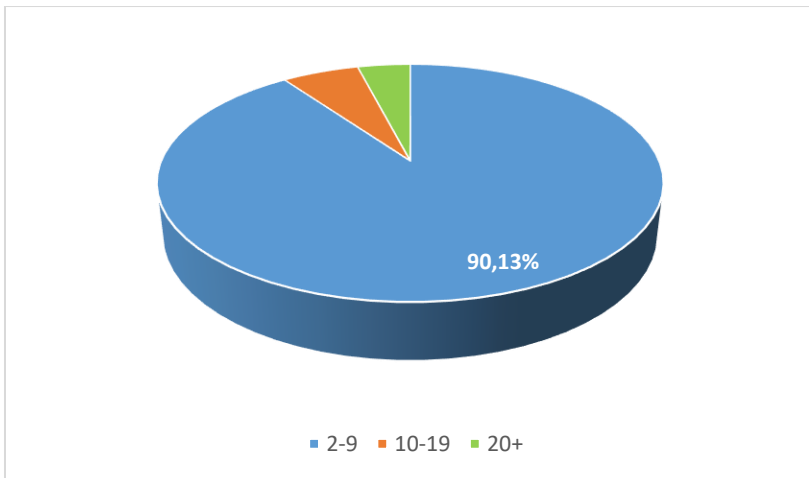
2019 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründe 461 bin 895 işyeri için veri derlenmiş olup, bu işyerlerinde toplam 2 milyon 891 bin 744 çalışan tespit edilmiştir. Araştırma kapsamındaki işyerlerinin yüzde 32,7'si, çalışanların yüzde 22,2'si Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründedir. Çalışan oranı işyeri oranına göre daha fazladır. Ülkemizde istihdamın en çok yer aldığı, diğer bir deyişle her 10 çalışandan 2'sinin bu sektörde çalıştığı anlaşılmaktadır. Ticaretin gelişmesiyle birlikte ülkemiz ekonomik yapısı içinde önemli bir paya sahip olan Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektörünün araştırma verileri ışığında işgücü piyasasında da aynı derece öneme sahip olduğu anlaşılmaktadır.

İşyeri Verileri

İşyeri verileri bölümünde araştırma kapsamındaki Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinin özelliklerine ilişkin veriler ortaya konacaktır.

Aşağıdaki grafikte sektörde faaliyet gösteren işyerlerinin büyüklüklerine göre dağılımı incelenmiştir.

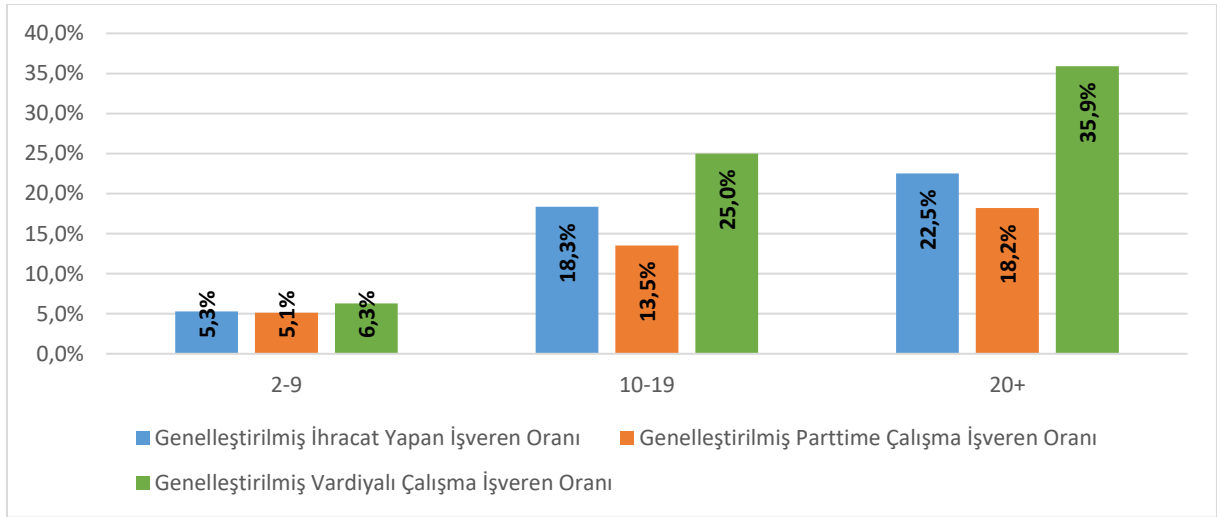
Grafik 1: Çalışan Sayısına Göre İşyerlerinin Dağılımı

Kaynak: İPA 2019

Sektörde faaliyet gösteren işyerlerinin yüzde 90,1'ü 2-9 arası istihdamlı işyerlerinden oluşmaktadır. 10-19 ve 20 ve daha fazla istihdamlı işyeri sayısı ise toplam işyerleri içinde sırası ile yüzde 5,9 ve yüzde 4,0 oranında bulunmaktadır. Türkiye genelinde faaliyet gösteren işyerleri için aynı değerlendirme yapıldığında 2-9 arası istihdamlı işyerlerinin Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektörüne benzer olduğu görülmektedir. Türkiye genelinde araştırma kapsamındaki işyerlerinin yüzde 85,5'i 2-9 arası istihdamlı işyerlerinden oluşmaktadır. Türkiye genelindeki 20+ istihdamlı işyerlerinin toplam işyerleri içindeki payı ise yüzde 6,9'dur.

Grafik 2: Kısmi Zamanlı Çalışma, Vardiya ve İhracat Yapan İşyerlerinin Oranı

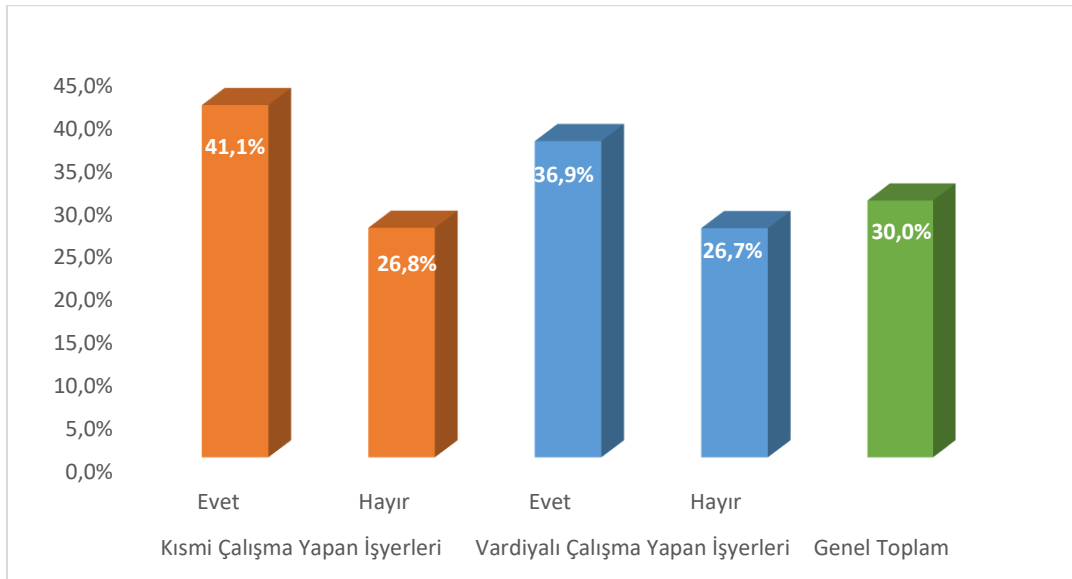
Kaynak: İPA 2019

Sektördeki ihracat yapan işyerlerinin oranı yüzde 6,8'dir. Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektörü bu alanda Türkiye geneline göre yüksek bir orana sahiptir. Türkiye genelinde toplam işyerlerinin yüzde 6,7'si ihracat yapmaktadır. Sektörde işyeri büyüklüğü arttıkça ihracat yapma oranı da artmaktadır. 2-9 istihdamlı işyerlerinde bu oran yüzde 5,3 iken, 10-19 istihdamlı işyerleri için yüzde 18,3 ve 20+ istihdamlı işyerleri için ise yüzde 22,5'dir.

Vardiyalı çalışma gerçekleştiren işyerleri ise sektördeki işyerlerinin yüzde 8,6'sını oluşturmaktadır. 2-9 istihdamlı işyerlerinde bu oran yüzde 6,3 iken, 10-19 istihdamlı işyerleri için yüzde 25,0 ve 20+ istihdamlı işyerleri için ise yüzde 35,9'dur. Vardiyalı çalışma yapmak, sektörde Türkiye geneline göre yüksektir. Türkiye genelinde vardiyalı çalışma yapan işyerlerinin oranı yüzde 9,2 olarak gerçekleşmiştir.

Kısmi çalışma gerçekleştiren işyerleri ise sektördeki işyerlerinin yüzde 6,1'ini oluşturmaktadır. 2-9 istihdamlı işyerlerinde bu oran yüzde 5,1 iken, 10-19 istihdamlı işyerleri için yüzde 13,5 ve 20+ istihdamlı işyerleri için ise yüzde 18,2'dir. Kadınların işgücü piyasasına girişinde özellikle kısmi zamanlı çalışmaların olumlu etkisi bulunmaktadır. Gerek işgücü piyasasında yeterli iş tecrübesi bulunmayan kadınların istihdam edilmesinde gerekse de aile yükümlülükleri sebebiyle işgücü piyasası dışında kalan kadınların istihdamının arttırılması açısından kısmi zamanlı çalışmalar büyük öneme sahiptir. Kısmi zamanlı çalışmalar tam süreli çalışmalara geçişte de köprü görevi görmektedir ve hatta geçici istihdamdan kalıcı istihdama da sevk edebilmektedir. Türkiye genelinde kısmi zamanlı çalışmalar yapan işyerlerinde kadın istihdamının oranı diğer işyerlerine göre daha yüksek çıkmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre Türkiye genelinde kısmi zamanlı çalışanı bulunan işyerlerindeki kadın çalışanların oranı yüzde 35,9 iken kısmi zamanlı çalışanı olmayan işyerlerinde yüzde 25'tir. Ancak bu durum sektörler arasında farklılık gösterebilmektedir.

Grafik 3: Kadın Çalışanların Kısmi Zamanlı ve Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerindeki Durumu

Kaynak: İPA 2019

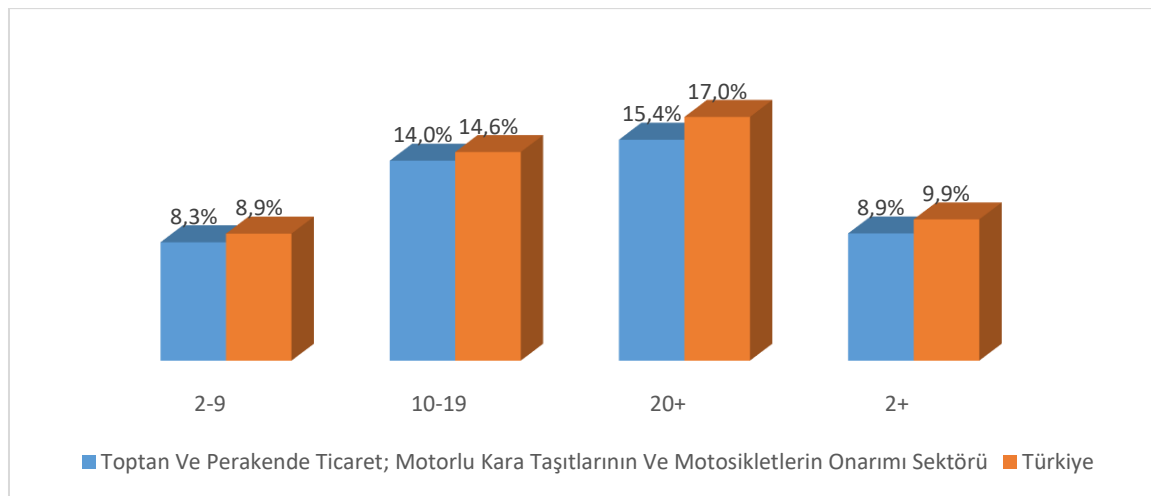
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründe yer alan işyerlerinde kısmi zamanlı çalışma yapılıyor olması kadın istihdamını önemli derecede etkileyen bir faktör olarak görülmemektedir. Sektörde faaliyet gösteren kısmi zamanlı çalışma yapan işyerlerinde, kadın istihdamı toplam istihdamın yüzde 25,4'ü olarak gerçekleşmişken, bu oran kısmi zamanlı çalışma yapmayan işyerlerinde yüzde 24,0 olarak tespit edilmiştir.

Görüldüğü üzere Türkiye genelindeki oranlarla kıyaslandığında, sektörde kısmi zamanlı çalışma yapıldığında kadın istihdam oranı azalmaktadır.

Bununla birlikte araştırma kapsamında bu soruyu işverenlere yöneltildiğinde sadece işyerlerinde kısmi zamanlı çalışmaların yapılıp yapılmadığının sorulduğuna dikkat etmek gerekmektedir. Bu işyerlerinden kısmi zamanlı çalışanların ne kadarının kadın ya da erkek olduğuna ilişkin veri alınmamaktadır.

Sektörde vardiyalı çalışma gerçekleştirmeyen işyerlerinde kadın istihdamının oranının vardiyalı çalışma gerçekleştiren işyerlerine göre daha yüksek olduğu göze çarpmaktadır. Vardiyalı çalışma yapan işyerlerinde kadınların toplam çalışanlar içindeki oranı yüzde 36,9 iken bu oran vardiyalı çalışma yapmayan işyerlerinde yüzde 26,7 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde vardiyalı çalışma yapmayan işyerlerinde kadınların toplam istihdam içindeki oranı yüzde 27,1 iken, vardiyalı çalışma yapan işyerlerinde yüzde 27,9'dur. Sektörde, genel olarak vardiyalı çalışma yapmayan işyerlerinde kadınların çalışma oranı nispeten daha yüksek gerçekleşmektedir. Türkiye genelinde bu oranlar birbirine yakın gerçekleşmişse de sektörler göre farklılıklar bulunmaktadır. Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektörü ise, ülke genelinin tersine olarak, vardiyalı çalışma yapmayan işyerlerinde kadınların oranının nispeten daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu oranlar ise Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründe vardiyalı çalışmaların kadın istihdamının önünde bir önemli bir engel teşkil etmediğini göstermektedir.

Grafik 4: Yatırım Planlayan İşyerlerinin Oranı

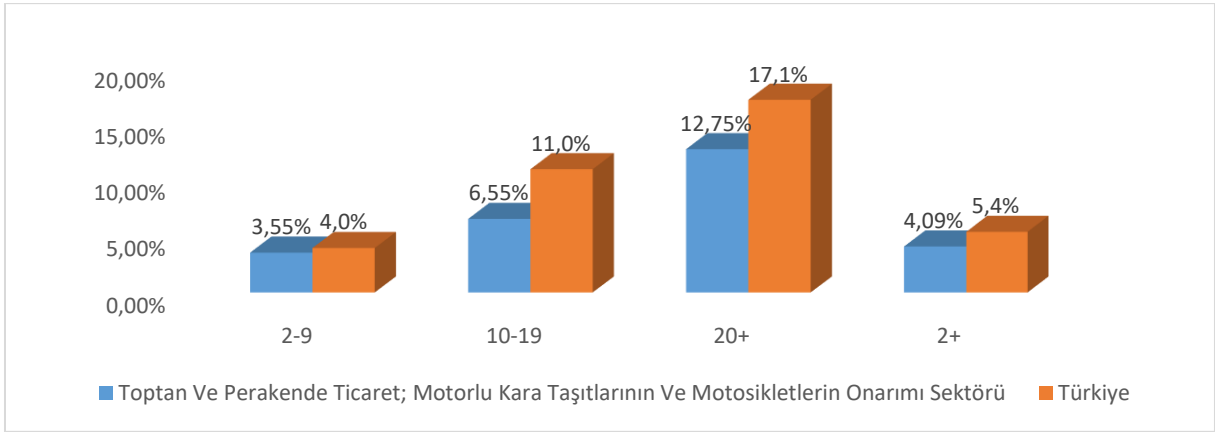

Kaynak: İPA 2019

Sektörde araştırma kapsamına giren işyerlerinin yüzde 8,9'u gelecek 1 yıl içinde yatırım yapmayı planlamaktadır. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 9,9 olarak gerçekleşmiştir. Hem sektörde hem de ülke genelinde işyeri büyüklüğü arttıkça yatırım planlayan işyeri oranı da artmaktadır.

Sektörde, yatırım planlayan işyerlerinin yüzde 65,4'ü İlave Yatırım, yüzde 19,2'si Teknolojik Yatırım, yüzde 19'u Stratejik Yatırım ve yüzde 10,9'u Diğer Yatırım yapmayı planlamaktadır.

Grafik 5: AR-GE Çalışması Yapan İşyerlerinin Oranı

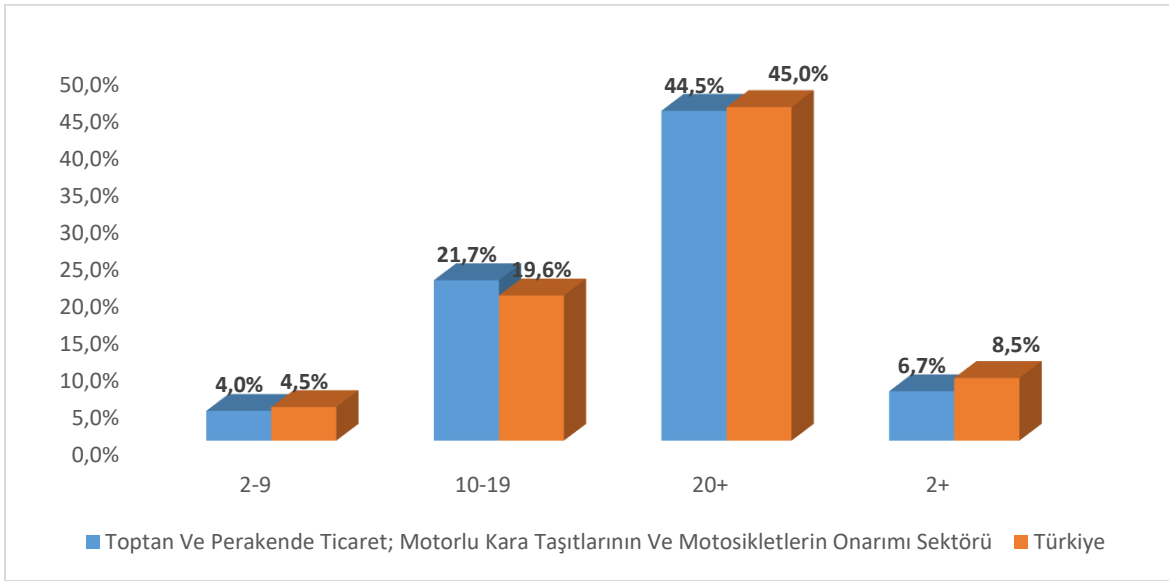

Kaynak: İPA 2019

Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründe olup araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin yüzde 4,1'inde AR-GE çalışması yapıldığı belirtilmiştir. Türkiye genelinde ise AR-GE çalışması yapan işyerlerinin oranı yüzde 5,4 olarak gerçekleşmiştir. Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründeki AR-GE çalışması yapan işyerlerinin ülke geneline benzerdir.

Sektörde 2-9 istihdamlı işyerlerinde AR-GE çalışması yapan işyerlerinin oranı yüzde 4,1; 10-19 istihdamlı işyerleri için yüzde 6,6 ve 20+ istihdamlı işyerleri için ise yüzde 12,8 olarak gerçekleşmiştir. Görüldüğü üzere sektörde firmaların çalışan sayısı arttıkça AR-GE çalışmaları yoğunlaşmaktadır.

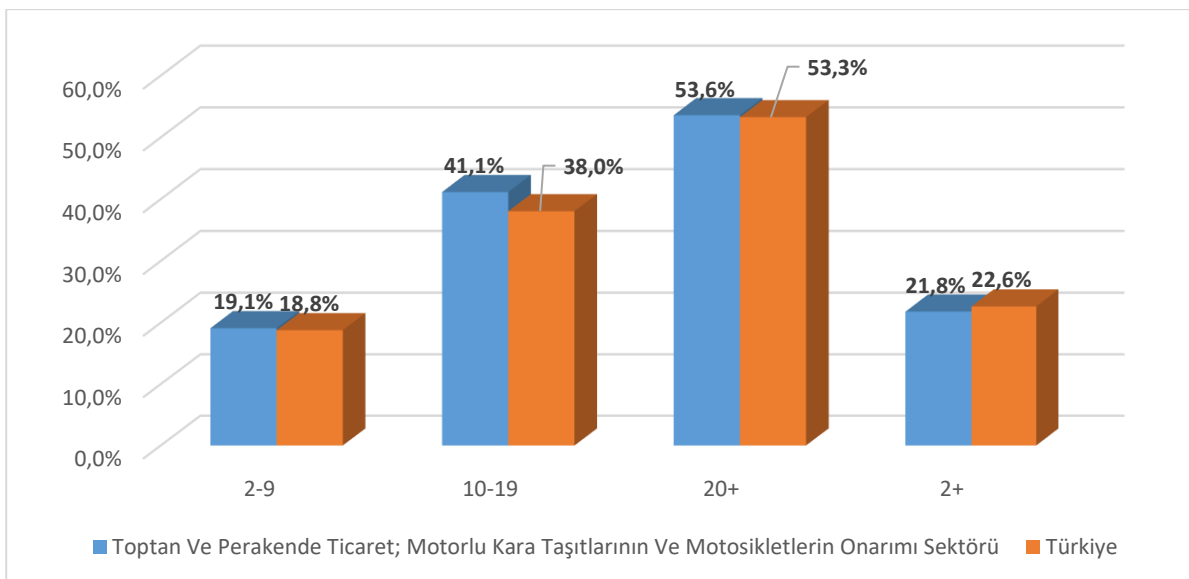
Grafik 6: İnsan Kaynaklarından Sorumlu Personeli Olan İşyerlerinin Oranı

Kaynak: İPA 2019

Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründe olup araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin yüzde 6,7'sinde, insan kaynaklarından sorumlu personel çalışmaktadır. Türkiye genelinde ise insan kaynaklarından sorumlu personel çalışan işyeri oranı yüzde 8,5'tir. Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründe özellikle 20+ işyerlerinin yaklaşık yarısı insan kaynaklarından sorumlu personel çalışmaktadır.

Grafik 2: İşyerlerinin İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanma Oranı

Kaynak: İPA 2019

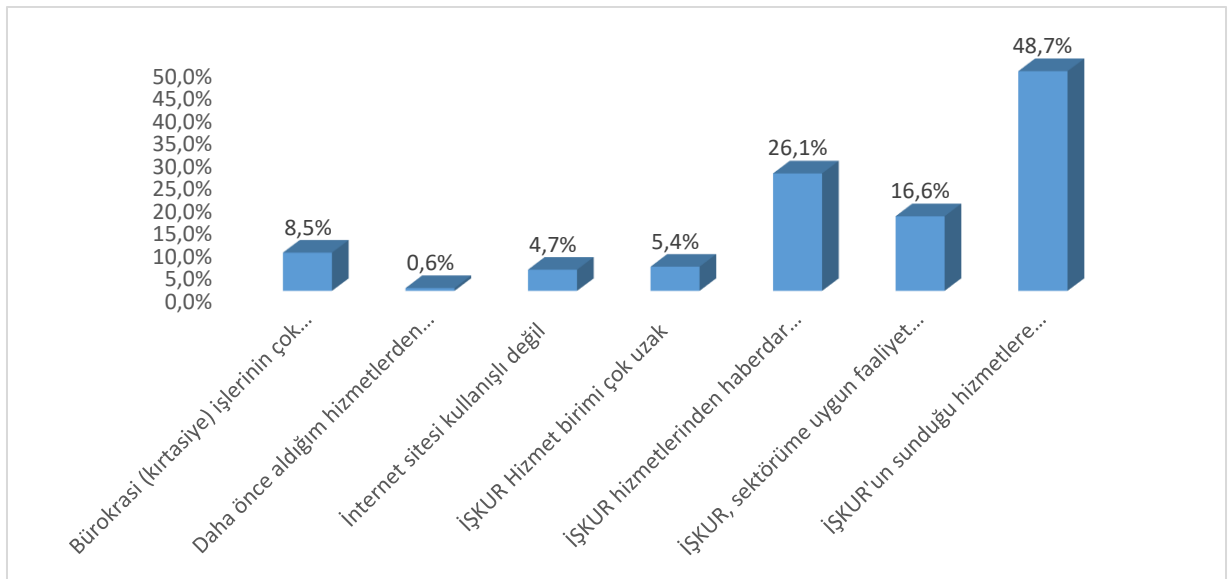
Grafik 7’de sektördeki işyerlerinin İŞKUR hizmetlerinden son 1 yıl içinde yararlanma durumu yer almaktadır. Grafikte işyerlerinin büyüklüğü arttıkça İŞKUR’dan yararlanma oranlarının arttığı görülmektedir. Başka bir ifade ile işyeri büyüklüğü ile Kurum hizmetlerinden faydalanma arasında doğrusal bir ilişki bulunmaktadır. 2-9 arası istihdamlı işyerlerinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanma oranı yüzde 19,1 iken, bu oran 10-19 istihdamlı işyerleri için yüzde 41,1’e; 20+ istihdamlı işyerleri için ise yüzde 53,3’e yükselmektedir.

Türkiye genelinde ise aynı eğilim devam etmektedir. 2-9 arası istihdamlı işyerlerinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanma oranı yüzde 18,8; 10-19 istihdamlı işyerleri için yüzde 38 iken 20+ istihdamlı işyerleri için ise bu oran yüzde 53,3’e yükselmektedir. Sektördeki 20 ve daha fazla istihdamlı firmaların yarısından fazlası İŞKUR hizmetlerinden yararlanmaktadır.

Sektördeki araştırma kapsamında bulunan tüm işyerleri içinde son 1 yıl içerisinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin oranı ise yüzde 21,8’dir. İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin oranı Türkiye genelinde ise yüzde 22,6 olarak tespit edilmiştir.

Sektörde, İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin yüzde 51,6’sı Eleman Temini, yüzde 46,3’ü Danışmanlık ve Yönlendirme, yüzde 31’i Teşvikler ve yüzde 24,3’ü İşbaşı Eğitim Programları hizmetinden yararlanmıştır.

Grafik 3: İŞKUR hizmetlerinden Yararlanmayan İşyerlerinin Yararlanmama Sebepleri

Kaynak: İPA 2019

Araştırma kapsamında İşKUR hizmetlerinden yararlanmayan işyerlerine bu durumun nedeni sorulmuştur. Bu bağlamda Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründe İşKUR hizmetlerinden yararlanmayan işyerlerinin yüzde 48,7'si İşKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaştığını belirtmişlerdir. İşKUR hizmetlerinden haberdar olmayan ve bu sebeple hizmetlerden yararlanmadığını belirten işverenler ise toplam hizmetlerden yararlanmayan işyerlerinin yüzde 26,1'ini oluşturmaktadır. Türkiye genelinde ise İşKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaştığını belirten işyeri oranı yüzde 47,7'dir. İşKUR hizmetlerinden haberdar olmayan ve bu sebeple hizmetlerden yararlanmadığını belirten işverenlerin oranı ise yüzde 25,7 olarak gerçekleşmiştir.

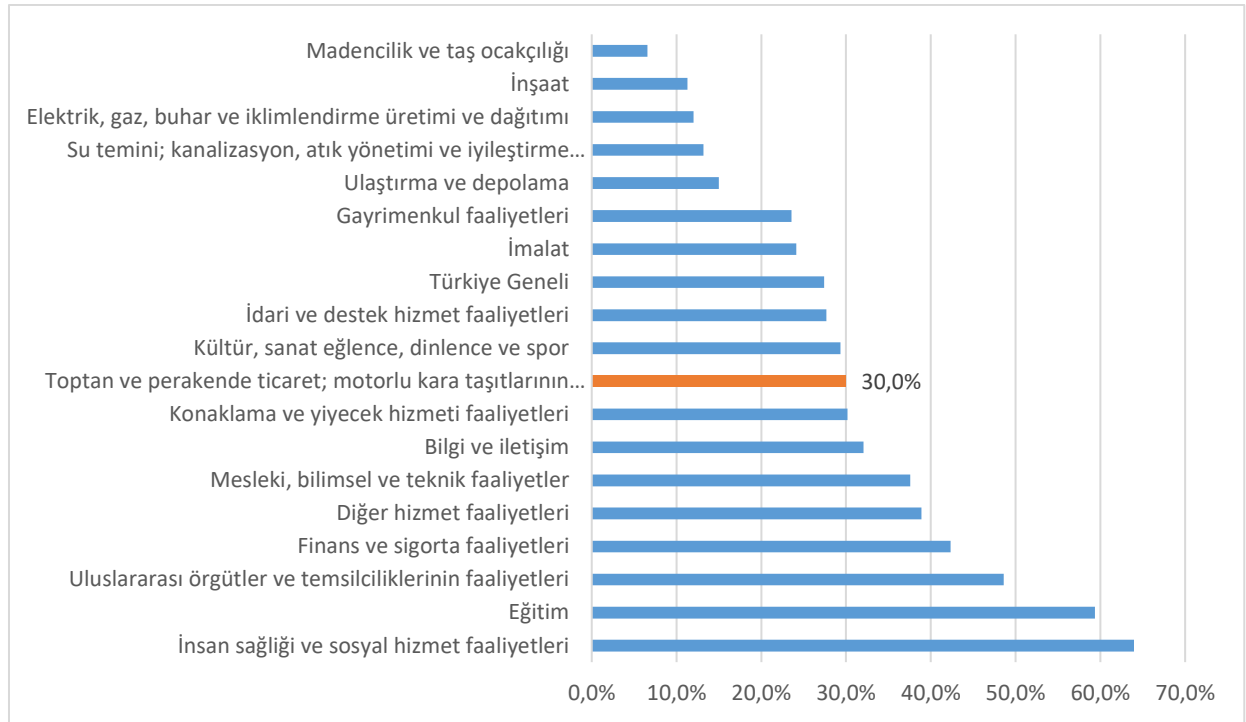

Mevcut İstihdam Verileri

Bu bölümde Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektörü altında faaliyet gösteren araştırma kapsamındaki işyerlerinde istihdam edilenlere ilişkin verilere yer verilecektir.

Sektörde araştırma kapsamına giren işyerlerinde toplam 2 milyon 891 bin 744 çalışan tespit edilmiştir. Çalışanların yüzde 70'i erkeklerden, yüzde 30'u ise kadınlardan oluşmaktadır. Araştırma kapsamında bulunan işyerlerinde Türkiye genelinde toplam çalışan sayısı 13 milyon 22 bin 547 olarak tespit edilmiş olup, Türkiye genelinde toplam çalışanların yüzde 27,4'ü kadınlardan oluşmaktadır. Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründe kadınların ağırlığı Türkiye geneline göre benzer seyretmekte olup 3,3 puan daha düşüktür. Sektörde çalışan her 4 kişiden yaklaşık olarak 1 tanesi kadındır.

Grafik 4: Sektörlere Göre Kadın Çalışanların Oranı

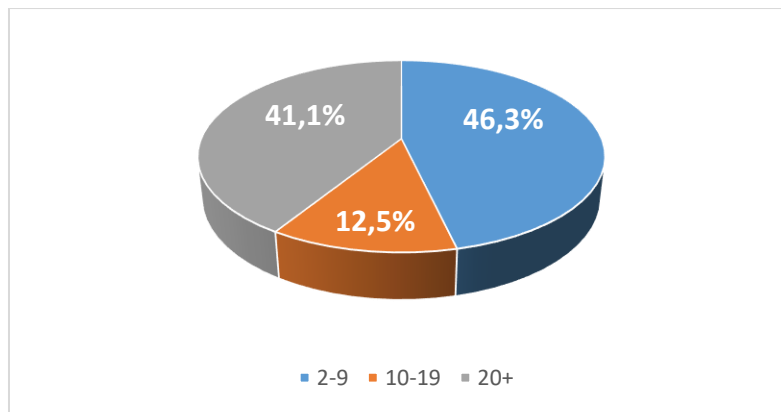

Kaynak: İPA 2019

Grafik 9’da sektörlere göre kadın çalışanların toplam çalışanlar içindeki oranları gösterilmiştir. Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründe kadın çalışanların sayısı %30 olarak tespit edilmiştir.

2018 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında sektörde çalışan kişi sayısı 2 milyon 180 bin 888 kişi olarak tespit edilmiştir. 2019 yılı araştırmasında ise göre sektörde çalışan sayısı geçen yıla göre yüzde 33 oranında artarak 2 milyon 891 bin 744 kişiye ulaşmıştır.

Grafik 5: Çalışanların İşyeri Büyüklüklerine Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2019

Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründeki çalışanların yüzde 46,3'ü 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışmaktadır. Çalışanların yüzde 41,1'i diğer bir ifadeyle 2-9 arası istihdamlı işyerlerinde çalışmaktadır. 10-19 arası istihdamlı işyerlerinde çalışanlar ise sektörde toplam çalışanların yüzde 12,5'ini oluşturmaktadır. Türkiye genelinde ise 20+ istihdamlı işyerlerindeki çalışanların toplam çalışanlar içindeki oranı yüzde 56,2; 2-9 istihdamlı işyerleri için yüzde 32,7 ve 10-19 istihdamlı işyerleri için ise yüzde 11,1'dir.

Tablo 1: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grupları	Kadın	Erkek	Toplam
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	107.358	180.209	287.567
Hizmet ve Satış Elemanları	389.657	606.242	995.899
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	83.506	174.990	258.496
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	3.294	11.215	14.509
Profesyonel Meslek Mensupları	94.556	203.580	298.136
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	46.284	277.860	324.144
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	64.276	217.181	281.457
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	36.000	194.401	230.401
Yöneticiler	41.264	159.872	201.136
Genel Toplam	866.195	2.025.549	2.891.744

Kaynak: İPA 2019

Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründe en fazla istihdam edilen meslek grubunun Hizmet ve Satış Elemanları olduğu görülmektedir. Bu meslek grubunda istihdam edilenler toplam sayının yüzde 34,4'ünü oluşturmaktadır. Daha sonra ise yüzde 11 oranı ile Sanatkarlar ve ilgili işlerde Çalışanlar meslek grubu bulunmaktadır. Üçüncü sırada ise yüzde 9,9 oranı ile Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubu yer almaktadır.

Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründe erkekler, yüzde 29,9 oranı ile en çok Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda, kadınlar ise yüzde 45,0 oranı ile erkeklerde olduğu gibi en çok Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda çalışmaktadırlar. Ayrıca kadınlar, yüzde 12,4 oranı ile ikinci sırada Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubunda; erkekler ise yüzde 13,7 oranı ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda çalışmaktadırlar. Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründe ülke genelinde olduğu gibi tüm meslek gruplarında erkek çalışan, kadın çalışandan daha fazla bulunmaktadır.

Tablo 2: Cinsiyete Göre En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Toplam
Satış Danışmanı / Uzmanı	Satış Danışmanı / Uzmanı	Satış Danışmanı / Uzmanı
Satış Elemanı (Perakende)	İşletmeci	İşletmeci
Kasiyer	Şoför-Yük Tasıma	Satış Elemanı (Perakende)
Muhasebeci	Pazarlamacı	Kasiyer
Ön Muhasebeci	Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	Şoför-Yük Tasıma
Temizlik Görevlisi	Satış Elemanı (Perakende)	Pazarlamacı
Sekreter	Beden Isısı (Genel)	Muhasebeci
Perakende Satış Elemanı (Gıda)	Satış Temsilcisi / Plasiyer	Reyon Görevlisi
Reyon Görevlisi	Reyon Görevlisi	Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)
Mağaza Sorumlusu/şefi	Ambar/Depo Görevlisi	Satış Temsilcisi / Plasiyer
Büro Memuru (Genel)	Mağaza Müdürü	Beden İşçisi (Genel)
İşletmeci	Kasiyer	Mağaza Müdürü
Mağaza Müdürü	Muhasebeci	Ön Muhasebeci
Makineci (Dikiş)	Oto Bakım Onarımcısı (Oto Mekanikleri)	Perakende Satış Elemanı (Gıda)
Satış Temsilcisi / Plasiyer	Sevkiyat Görevlisi	Büro Memuru (Genel)
Aşçı	Büro Memuru (Genel)	Temizlik Görevlisi
Eczacı Kalfası	Perakende Satış Elemanı (Gıda)	Mağaza Sorumlusu/şefi
Büro İşçisi	Fabrika/İşletme Müdürü	Ambar/Depo Görevlisi
Çaycı	Eczacı Kalfası	Makineci (Dikiş)
Pazarlamacı	Mağaza Sorumlusu/Şefi	Eczacı Kalfası

Kaynak: İPA 2019

Yukarıdaki tabloda ise Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründeki istihdamın mesleklere göre dağılımı incelenerek ilk 20 meslek verilmiştir.

Sektörde araştırma kapsamına giren işyerlerinde çalışanlar içinde ilk sırada Satış Danışmanı / Uzmanı mesleği yer almaktadır. Daha sonra ise sırasıyla İşletmeci, Satış Elemanı (Perakende) ve Kasiyer meslekleri bulunmaktadır.

Erkeklerde ve kadınlarda en çok çalışılan meslekte ilk sırada Satış Danışmanı / Uzmanı mesleği bulunmaktadır.

Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründe işyeri ve mevcut istihdam verilerinden hareketle Türkiye geneli içindeki durumu değerlendirildiğinde; sektör, ülkemiz istihdamının yüzde 22,2'si barındırmasıyla işgücü piyasası açısından oldukça büyük öneme sahiptir.Ülkemizde istihdamda yer alan her 5 kişiden olarak 1'i Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründe yer almaktadır.

AÇIK İŞLER

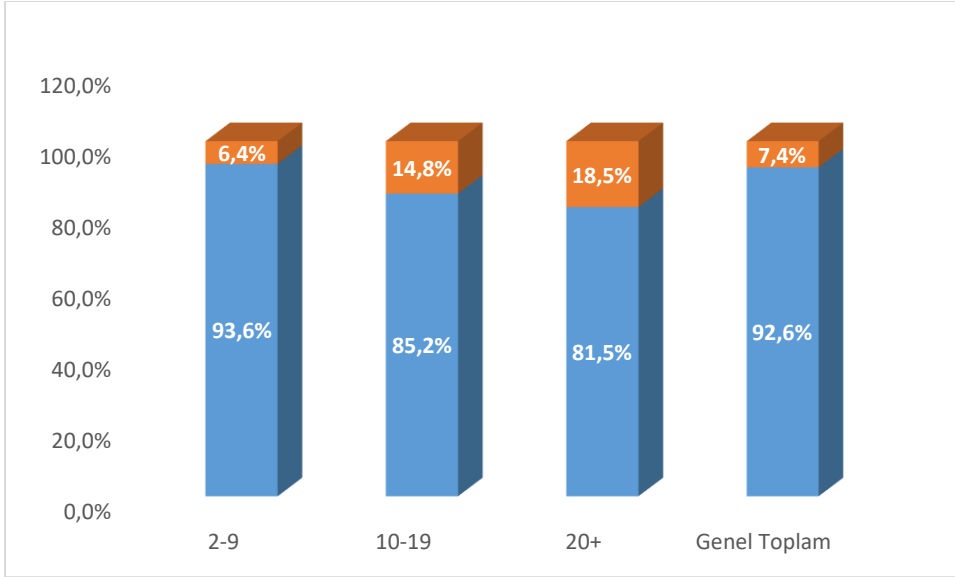
Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yönleltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir. Bu bağlamda işgücü piyasasının talep tarafına ilişkin önemli bir gösterge olan açık işler, işgücü talebine yönelik olarak planlanan politikalar anlamında başvuru alanı teşkil etmektedir.

Araştırma kapsamındaki işyerlerine 2019 yılı 1 Nisan-3 Mayıs tarihleri arasında ziyaret gerçekleştirildiği zamanda açık işlerinin bulunup bulunmadığı sorulmuştur. İşyerlerine bu soru kapsamında açık iş bulunan mesleklerin yanında bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, açık işlerinde engelli işgücü tercih edip etmeyecekleri, aranılan beceriler ve açık işlerini hangi kanallar ile aradıkları sorulmuştur.

Araştırma kapsamında Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründe 461 bin 895 işyerinden 34 bin 13'ünde çalışma döneminde açık iş olduğu tespit edilmiş olup, toplamda 76 bin 71 kişilik açık iş olduğu bilgisi alınmıştır.

Aşağıdaki grafikte de görüldüğü üzere sektörde açık işi olan işyerleri, sektördeki araştırma kapsamındaki tüm işyerlerinin yüzde 7,4'üne tekabül etmektedir. Bu oran Türkiye genelinin 1 puan üzerindedir.

Grafik 6: İşyeri Büyüklüklerine Göre Açık İşi Olan İşyeri Oranları

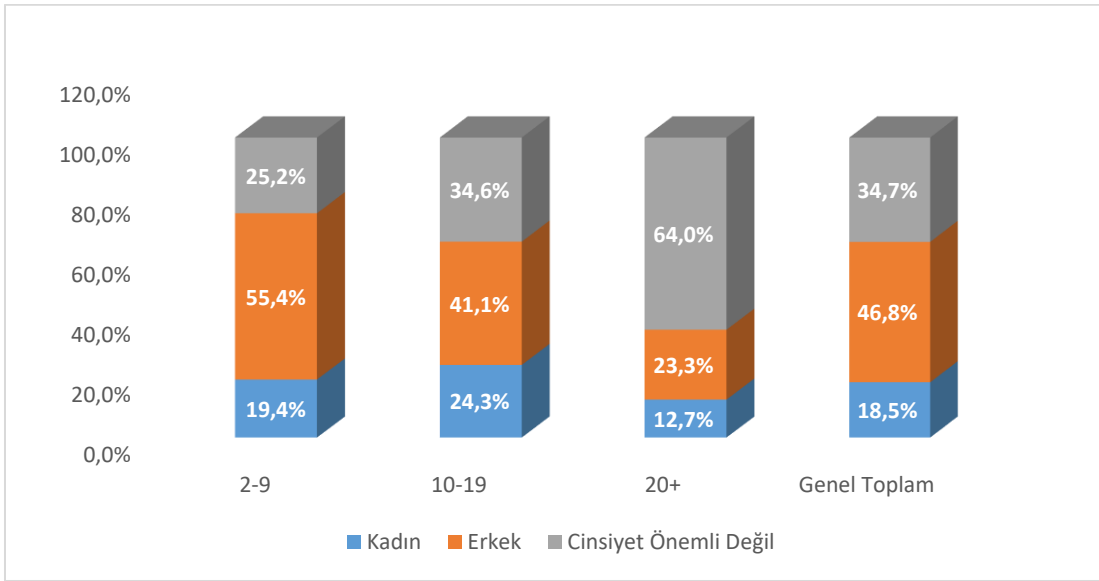

Kaynak: İPA 2019

İşyeri büyüklüklerine göre değerlendirildiğinde ise 2-9 arası istihdamlı işyerlerindeki tüm işyerlerinin yüzde 6,4'ünde açık iş bulunmakta iken; 10-19 arası istihdamlı işyerlerinde bu oran yüzde 14,8'e yükselmektedir. 20+ istihdamlı işyerlerinin ise yüzde 18,5'inin açık işi bulunmaktadır. İşyeri büyüklüğü arttıkça açık işi olan işyeri oranı artmaktadır.

Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektörünün **açık iş oranı yüzde 2,6** olarak tespit edilmiştir. Bir diğer ifadeyle sektörde 100 kişilik istihdam potansiyelinin yaklaşık olarak 97'sinin fiili istihdamda olduğu, 3 kişilik ise personel açığının bulunduğu tespit edilmiştir. Açık iş oranı Türkiye genelinde yüzde 2,5 olarak tespit edilmiştir. Sektörün açık iş oranı Türkiye geneli açık iş oranından 0,1 puan üstünde gerçekleşmiştir. Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektörünün eleman ihtiyacı Türkiye ortalamasının üzerindedir.

Grafik 7: İşyeri Büyüklüklerine Göre Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

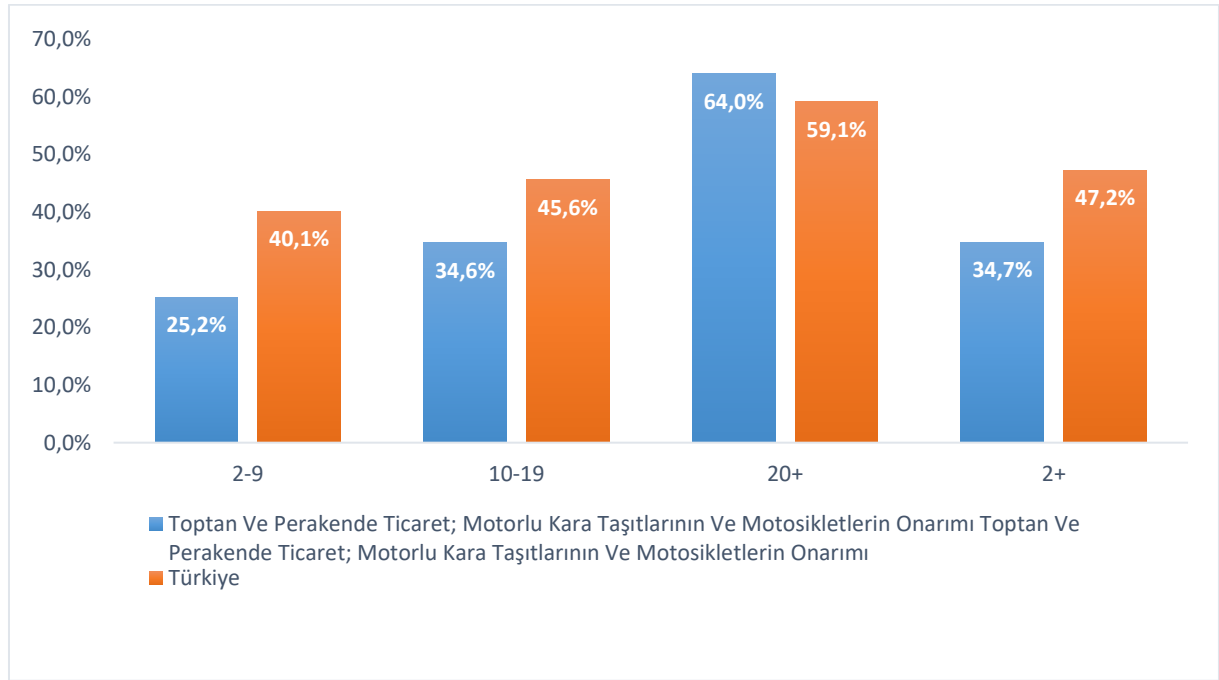

Kaynak: İPA 2019

Yukarıdaki grafikte ise işverenlerin açık işlerinde cinsiyet özelinde tercihleri yansıtılmıştır. Sektörde 2+ istihdamlı işyerlerinden alınan toplam 76 bin 71 kişilik açık işin yüzde 46,8’inde cinsiyet anlamında özel bir tercihte bulunulmamıştır. İşverenler söz konusu açık işlerinde cinsiyetin önemli olmadığını ifade etmek istemişlerdir. Bunun yanında bu işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 18,5’sinde sadece “kadın” işgücü tercihinde bulunulmuştur.

Sadece “kadın” işgücü istihdam edilmesi yönünde tercihte bulunulması, işyeri büyüklüğüne göre çok fazla değişmemektedir. En çok “kadın” işgücü isteminin 2-9 istihdamlı işyerlerinde olduğu görülmektedir. 2-9 arası istihdamlı işyerlerinde açık işlerin yüzde 19,4’ünde kadın işgücü tercihinde bulunulmuşken bu oran 10-19 arası istihdamlı işyerlerinde yüzde 24,3’e yükselmektedir. 20+ istihdamlı işyerlerinde yüzde 12,7 olarak tespit edilmiştir.

Grafik 8: Açık İşlerde Cinsiyetin Önemli Olmama Oranı

Kaynak: İPA 2019

Araştırma kapsamında dikkat çeken sonuçlardan biri işyerleri büyüdükçe cinsiyetin önemli olmadığı açık iş tercihlerinin sürekli olarak değişmesidir. 2-9 arası istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 25,2'sinde cinsiyetin önemli olmadığı hususu vurgulanmışken bu oran 10-19 arası istihdamlı işyerlerinde yüzde 34,6'ya çıkarken, 20+ istihdamlı işyerlerinde ise yüzde 64,0'e yükselmiştir. Bu durum Türkiye genelinde işyeri büyüklüğüne göre artan bir seyrde gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde 2-9 istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 40,1'inde cinsiyetin önemli olmadığı belirtilmişken, 10-19 istihdamlı işyerleri için bu oran yüzde 45,6; 20+ istihdamlı işyerleri için ise yüzde 59,1 olarak gerçekleşmiştir. Bu artış eğiliminin nedeni olarak; özellikle kurumsal firmalarda daha çok eğitim ve beceri düzeyine önem gösterilmesi, işi yapabilecek yetkinliğin ön plana çıkarak cinsiyetin tercih kriteri olarak ortaya çıkmaması gösterilebilir. Ayrıca yüksek eğitim istenen mesleklerde de cinsiyet farklılaşması ortadan kalkmaktadır.

Tablo 3: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Eğitim Seviyesi	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Genel Lise	35,3%	27,5%	41,9%	34,0%
Her hangi bir eğitim düzeyi aramıyorum	30,0%	35,0%	17,6%	28,0%
Lise Altı	14,3%	12,7%	11,4%	12,5%
Lisans	9,6%	7,7%	11,8%	9,5%
Meslek Lisesi	3,8%	12,1%	5,6%	8,3%
Meslek Yüksekokulu	6,9%	3,8%	8,6%	6,1%
Çıraklık	0,1%	1,2%	2,3%	1,4%
Lisansüstü	0,0%	0,0%	0,8%	0,3%
Genel Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Kaynak: İPA 2019

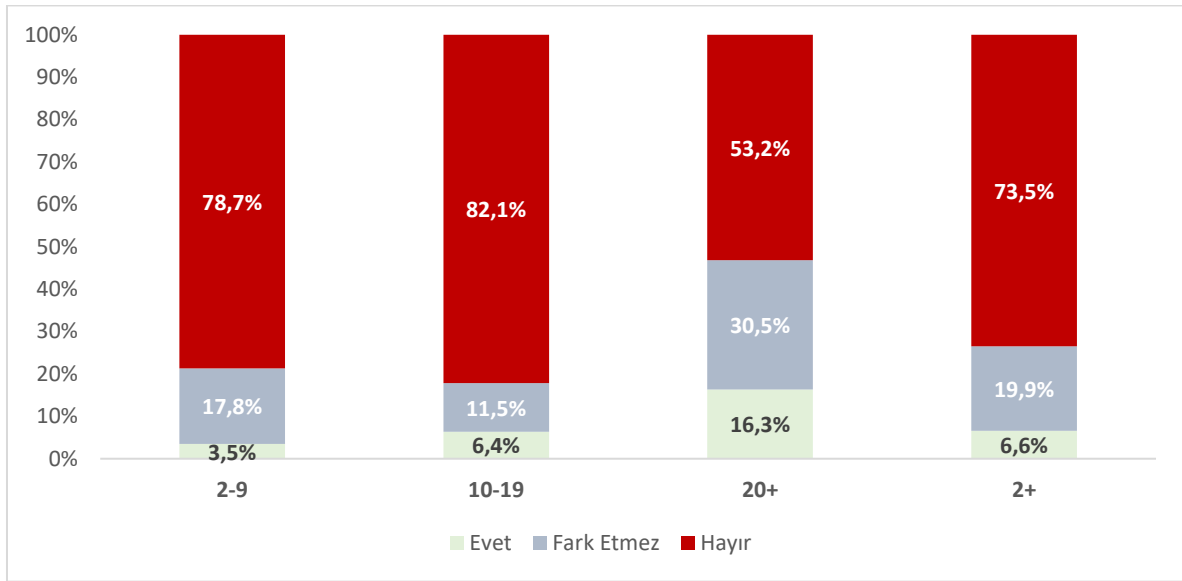
Yukarıdaki tabloda ise işverenlerin cinsiyet kırılımına göre açık işlerinde hangi eğitim düzeyini talep ettikleri gösterilmiştir. Genel anlamda Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründe 2+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 34 gibi yüksek bir oranında genel lise eğitimi talep edilmemektedir. Bu eğitim düzeyinden sonra en çok talep edilen eğitim seviyesi ise yüzde 28 ile her hangi bir eğitim düzeyi aramıyorumdur. Meslek yüksekokulu, lisans ve lisansüstü eğitim seviyelerinin toplamından oluşan yükseköğretim seviyesindeki açık işler ise sektördeki tüm açık işlerin yüzde 15,8'ini oluşturmaktadır. Bu oranlar, sektörün mevcut istihdamından sonra ihtiyaç duyulan işgücü eğitim seviyesinin durumunu göstermektedir.

Bu oranları Türkiye geneli ile mukayese edersek; Türkiye genelinde en fazla oranda işverenler herhangi bir eğitim düzeyi aramamakta ve bunun oranı yüzde 37,5'tir. İkinci sırada en çok talep edilen eğitim düzeyi ise yüzde 20,6 oranı ile genel lise eğitimi iken, bunu üçüncü sırada yüzde 18,2 ile lise altı eğitim takip etmektedir. İşverenlerin açık işlerinde talep ettikleri eğitim düzeyi kapsamında Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründeki eğilim meslek lisesi yerine genel lise yönünde olduğu sergilenmektedir.

Sektörde, açık işlerde talep edilen eğitim düzeyleri cinsiyet özelinde değerlendirildiğinde; kadın işgücü tercihlerinde yüzde 35,3 oranı ile genel lise eğitim düzeyi aranmamaktadır. Bu durum kadınlar için ilk sırada yer almaktadır. Erkekler için de yüzde 35 ile işverenler herhangi bir mesleğin önemli olmadığını vurgulamıştır

Tabloda dikkat çeken bir diğer veri ise, sektördeki açık işlerde lisans ve lisansüstü eğitim düzeyi arayanların oranı, cinsiyet önemli değil diyenlerde, cinsiyet tercihi yapanlara göre daha yüksek oranda olduğu görülmektedir. Başka bir deyişle sadece kadın işgücü ya da sadece erkek işgücü talep edilmeyen açık işler için talep edilen eğitim seviyesi daha yüksektir. Bu sonucun arkasında, lisans ve lisansüstü mezunu talep edilen işler için “kadın işi” ya da “erkek işi” ayrımı yapılmadığı ve önemli olan kriterin işi yapabilecek yetkinliğe sahip olunması gerektiği hususu bulunmaktadır.

Grafik 9: Açık İşlerde Engelli Tercihi

Kaynak: İPA 2019

Sektörde işverenlerin açık işlerinde engelli istihdam etme yönündeki görüşleri incelenmiştir. Sektörde araştırma kapsamında olan işyerlerindeki açık işlerin yüzde 6,6’sında engelli istihdam etme yönünde işverenlerin olumlu görüşü bulunmaktadır. Açık işlerin yüzde 19,9’unda ise işverenler, engellilik durumunun önemli olmadığını ifade etmişlerdir. Bir diğer ifadeyle sektördeki açık işlerin yüzde 26,5’inde işverenlerin engelli çalıştırmaya yönelik tutumları olumludur. Türkiye genelinde bu oran yüzde 32,9’dur. Dolayısıyla Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründeki açık işlerde engelli istihdam etme potansiyeli Türkiye geneline göre daha düşüktür.

Bu husus işyeri büyüklüklerine göre değişebilmektedir. İşverenlerin açık işleri için engelli çalıştırma yönündeki eğilimi 20+ istihdamlı işyerleri için daha yüksektir, 10-19 istihdamlı işyerleri için daha düşüktür.

Türkiye genelinde ise Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektörüne benzer bir eğilim görülmektedir.2-9 istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerinin yüzde 78,7’si ve 10-19 istihdamlı işyerlerindeki açık işlerin yüzde 82,1’i için engelli çalıştırma yönünde “hayır” cevabı alınmışken, 20+ istihdamlı işyerleri için bu oran yüzde 53,2’ye düşmektedir.

Tablo 4: Açık İşlerde Talep Edilen Beceriler

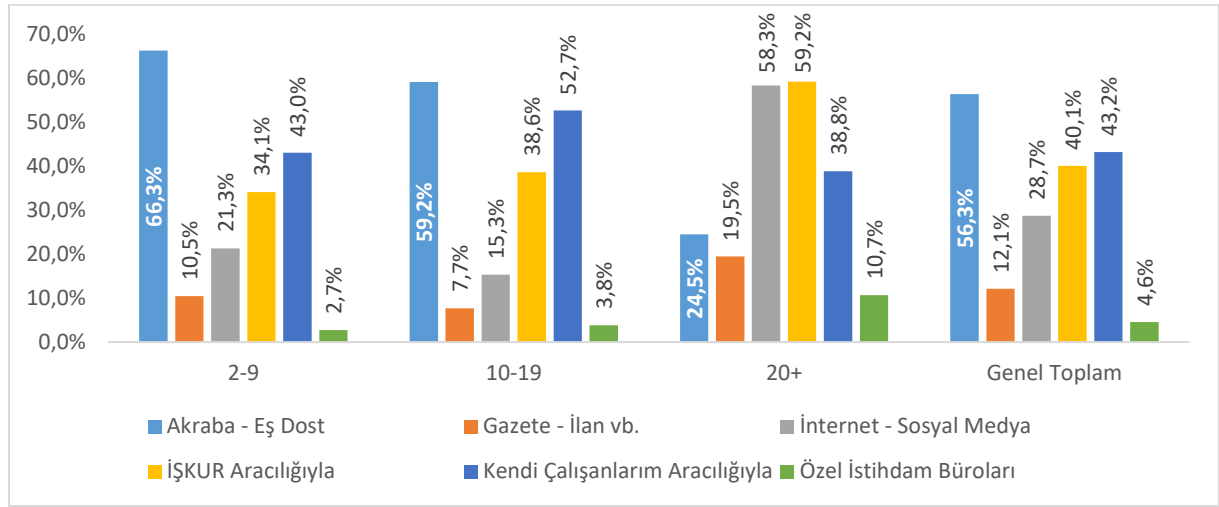
Beceriler	2-9	10-19	20+	2+
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	1	1	3	1
Takım Çalışması	3	3	2	2
İletişim ve İfade Yeteneği	4	5	1	3
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	2	2	5	4
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	5	4	6	5
İkna Kabiliyeti ve Pazarlama Gücü	6	6	4	6
Bilgisayar Kullanımı	7	8	7	7
Analitik Düşünebilme	8	7	8	8
Yabancı Dil	10	9	9	9
Yenilikçi Düşünce Yeteneği	9	10	10	10

Kaynak: İPA 2019

Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründe tespit edilen tüm açık işler için talep edilen beceriler sıralandığında ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, ikinci sırada Takım Çalışması, üçüncü sırada ise İletişim ve İfade Yeteneği bulunmaktadır.

Sektörün, açık işler için talep edilen beceriler incelendiğinde özellikle Türkiye geneli ile aynı eğilime sahip olduğu görülmektedir. Nitekim Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi sektörde olduğu gibi Türkiye genelinde de ilk sırada yer almaktadır.

Grafik 10: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2019

İşverenlerin açık işleri için kullandıkları arama kanalları, işyeri büyüklüklerine göre önemli ölçüde farklılaşmaktadır. 20 ve daha fazla istihdamlı işyerlerinde İŞKUR aracılığıyla arama kanalı en fazla tercih edilen arama kanalı olarak ortaya çıkmıştır. 20 ve daha fazla istihdamlı işyerlerinde, yüzde 59,2'si ile İŞKUR aracılığı arama kanalı tercih edilmektedir. Türkiye geneli açık işi olan işyerlerinin arama kanalı tercihlerine baktığında Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektörü ile benzer bir eğilim sergilendiği görülmektedir.

Özel istihdam bürolarının etkinliği ise Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektörü nezdinde çok yüksek olmadığı anlaşılmaktadır. Söz konusu arama kanalı yüzde 5,2 ile son sırada yer almaktadır.

Tablo 5: En Fazla Açık İş Olan Meslekler

Meslekler	Açık İş Sayısı
Satış Danışmanı / Uzmanı	9.784
Sevkiyat Görevlisi	4.400
Pazarlamacı	2.858
Beden İşçisi (Genel)	2.768
Makineci (Dikiş)	2.485
Kasiyer	2.150
Reyon Görevlisi	2.113
Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	1.676
Satış Elemanı (Perakende)	1.579
Garson (Servis Elemanı)	1.458
Otomotiv Elektrikçisi	1.395
Ön Muhasebeci	1.385
Muhasebeci	1.244
Kasap	997
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	879
Şoför-Yük Tasıma	852
Oto Bakım Onarımcısı (Oto Mekanikeri)	839
Elektrik-Elektronik Teknisyeni	836
Bilgisayar Teknik Servisçisi/Bilgisayar Donanım Teknisyeni	789
Kurye	681

Kaynak: İPA 2019

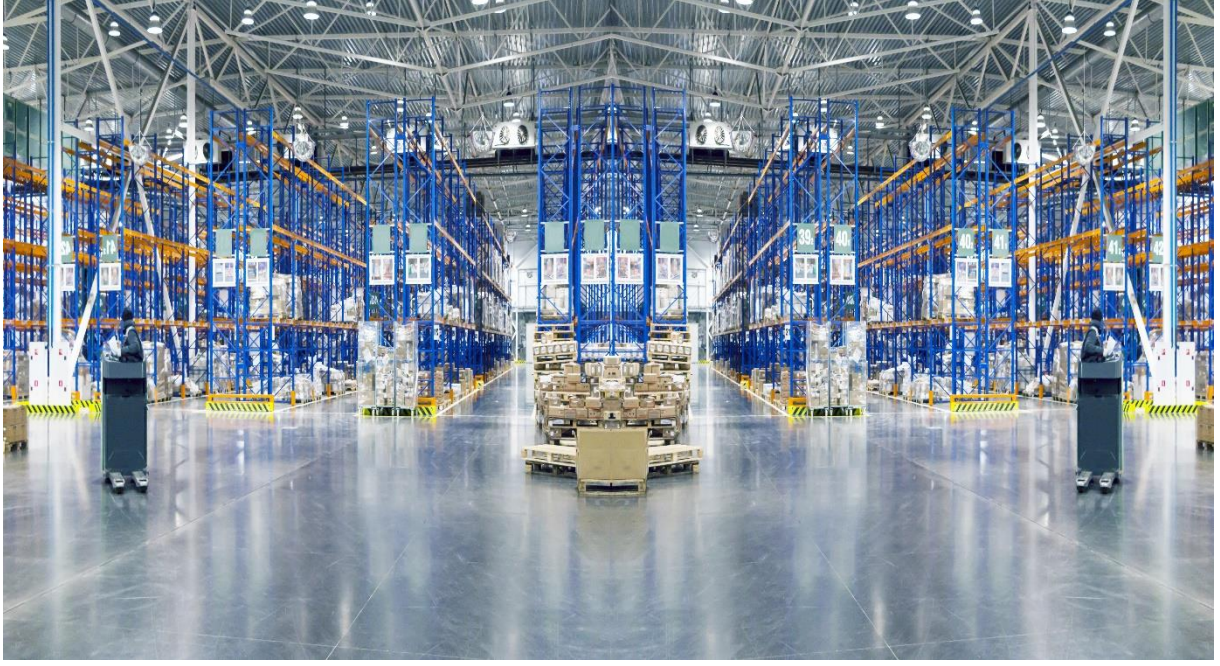
Yukarıdaki tabloda ise Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründen alınan açık işler içinde ilk 20’de bulunan meslekler belirtilmiştir. Sektörde 76 bin 71 kişilik açık iş tespit edilmiş olup bu açık işler 565 farklı meslekte bulunmaktadır. 9 bin 784 kişilik açık işle ilk sırada Satış Danışmanı / Uzmanı, 4 bin 400 kişilik açık işle ikinci sırada Sevkiyat Görevlisi, 2 bin 858 kişilik açık işle üçüncü sırada Pazarlamacı meslekleri yer almıştır.

Tablo 6: Yükseköğretim Mezunu Talep Edilen Açık İşlerde İlk 20 Meslek

Meslekler	Açık İş Sayısı
Pazarlamacı	2.401
Satış Danışmanı / Uzmanı	1.045
Muhasebeci	882
İthalat-İhracat Sorumlusu	609
Makine Mühendisi	452
Güvenlik Sistemleri Montaj Ve Bakım Onarımcısı	394
Bilgisayar Teknik Servisçisi/Bilgisayar Donanım Teknisyeni	394
Yazılım Geliştiricisi	222
Paketleme İşçisi	220
Satış Yönetimi / Perakende Satış Ve Mağaza Yönetimi Meslek Elemanı	210
Kimya Mühendisi	207
Dış Ticaret Uzmanı	206
Dış Ticaret Meslek Elemanı	200
Elektrik Teknikeri	198
Yönetici (İs Hizmetleri)	198
İngilizce Öğretmeni	198
Eczane Hizmetleri Teknikeri	197
Yazılım Tasarımcısı	197
Beden İşçisi (Genel)	197
İlköğretim Matematik Öğretmeni	197

Kaynak: İPA 2019

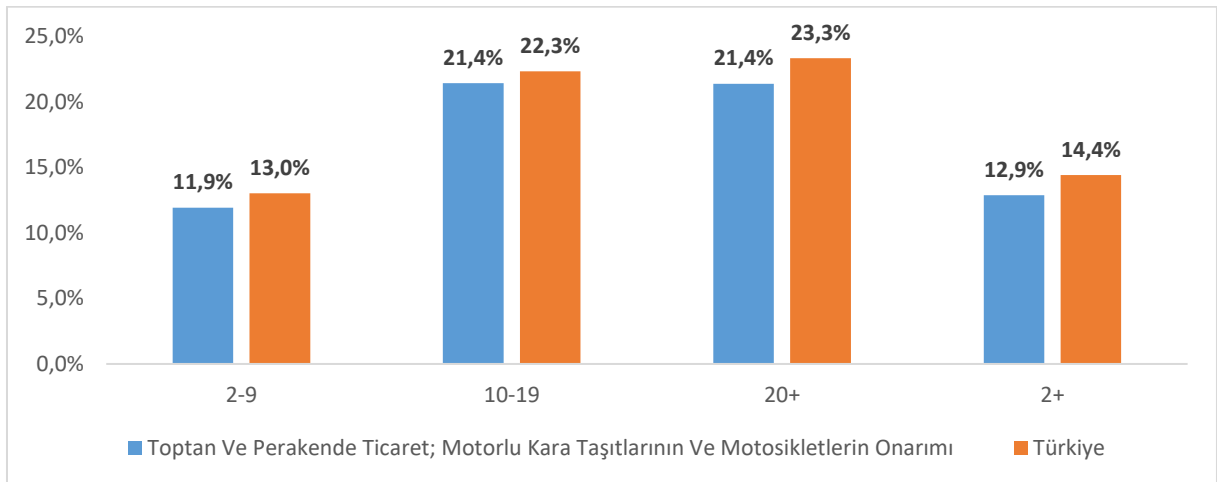
Yukarıdaki tabloda Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründe tespit edilen açık işlerin eğitim düzeylerine göre incelenmesi sonucu işverenler tarafından yükseköğretim mezunu talep edilen açık işler görülmektedir. Sektörde yükseköğretim mezunu için verilen 12 bin 25 kişilik açık iş tespit edilmiştir. İşverenlerin meslek yüksekokulu, lisans ve lisans üstü seviyesinde işgücünü tercih ettikleri açık iş pozisyonları için ilk sırada aradıkları meslek ise 2 bin 401 kişilik açık işle Pazarlamacı olmuştur. İkinci sırada bin 45 kişilik açık iş ile Satış Danışmanı / Uzmanı, üçüncü sırada 882 kişilik açık iş ile Muhasebeci yer almaktadır.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründe araştırma kapsamına giren 2+ istihdamlı işyerlerinde işverenlere son 1 yıl içinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri ve bunun nedenleri sorulmuştur. Bu araştırma ile ulaştığımız mevcut istihdam sayısı ve işyerlerindeki açık iş pozisyonları kadar istihdam etmek isteyip de çeşitli sebeplerle aradığı işgücünü bulamaması veya bulmasına rağmen zorlanması hususu da işgücü piyasası için oldukça önemli bir bilgidir. Bu bölümde Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründe işverenlerin eleman temininde güçlük çekilen kişi sayıları meslek ayrıntısında incelenecektir.

Grafik 11: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

Kaynak: İPA 2019

Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründe araştırma kapsamına giren toplam 461 bin 895 işyerinden 59 bin 377'sinde son 1 yılda eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. 2-9 istihdamlı işyerlerinin yüzde 11,9'u, 10-19 istihdamlı işyerlerinin yüzde 21,4'ü, 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 21,4'ü ve toplamda ise yüzde 12,9'u eleman temininde güçlük çektikleri tespit edilmiştir. Sektörde eleman temininde güçlük çeken toplam işyeri oranı, yüzde 14,4 olan Türkiye geneli oranına göre nispeten daha az oranda gerçekleşmiştir.

Tablo 7: Meslek Grubuna Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

MESLEK GRUPLARI	2-9	10-19	20+	Genel Toplam
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	26.389	2.044	2.648	31.081
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	16.739	2.606	3.610	22.955
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	13.391	1.894	1.505	16.790
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	6.499	1.671	2.046	10.216
Profesyonel Meslek Mensupları	4.923	2.428	651	8.003
Hizmet ve Satış Elemanları	5.908	335	796	7.040
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	3.348	446	686	4.480
Yöneticiler	1.182		23	1.204
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	197	111	233	541
Genel Toplam	78.575	11.537	12.198	102.310

Kaynak: İPA 2019

Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründe 59 bin 377 işyerinde 102 bin 310 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Toplam temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 76,8'i 2-9 istihdamlı işyerlerinde bulunmaktadır ve temininde güçlük çekilen kişi sayısı 78 bin 575'dir. Bu anlamda eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin daha küçük işyerleri olduğu görülmektedir. 10-19 istihdamlı işyerlerinde 11 bin 537 kişinin ve 20+ istihdamlı işyerlerinde 12 bin 198 kişinin temininde güçlük çekilmiştir.

Sektörde toplam tespit edilen temininde güçlük çekilen 102 bin 310 kişinin 31 bin 81'i yani yüzde 30,4'ü Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda olduğu görülmektedir. İkinci sırada ise Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunun olduğu tespit edilmiştir. Ülke geneli eleman temininde güçlük çekilen meslek gruplarına baktığımızda ise Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründeki gibi ilk iki sırada olan meslek gruplarından Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar

grubunun yüzde 31,3, Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunun ise yüzde 21,1 oranı ile yine ilk iki sırada olduğu görülmektedir.

Tablo 8: Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

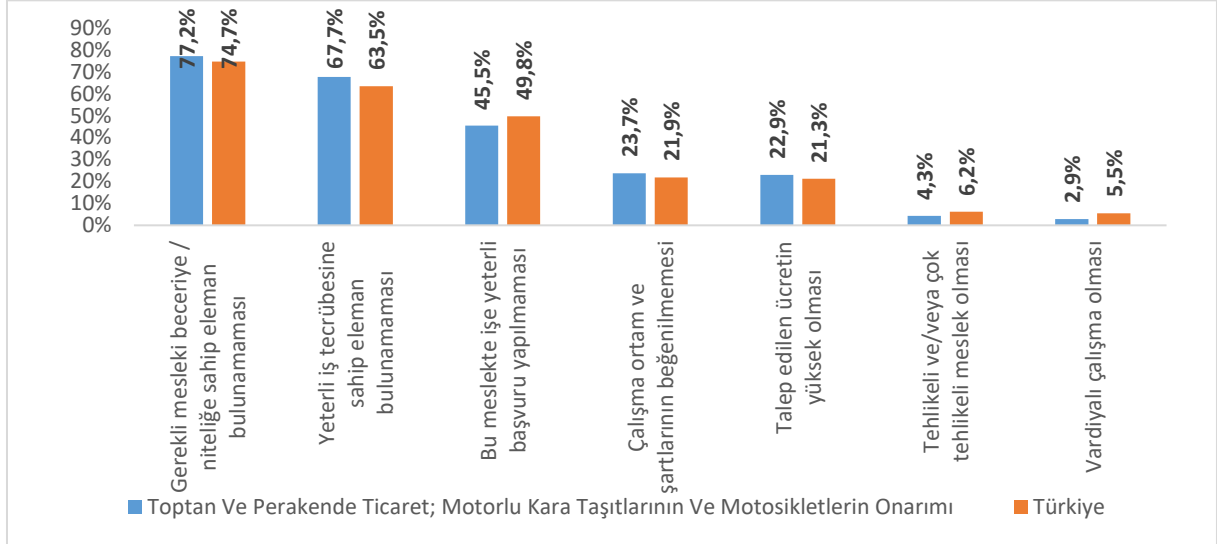
2-9	10-19	20+	2+
Satış Danışmanı / Uzmanı	Satış Danışmanı / Uzmanı	Makineci (Dikiş)	Satış Danışmanı / Uzmanı
Sevkiyat Görevlisi	Pazarlamacı	Gözetli (Mıg-Mag) Kaynakçısı	Makineci (Dikiş)
Makineci (Dikiş)	Beden İşçisi(Genel)	Beden İşçisi (Genel)	Kasap
Pazarlamacı	Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	CNC Torna Tezgahı Operatörü	Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)
Bilgisayar Teknik Servisçisi/Bilgisayar Donanım Teknisyeni	Dekoratif Cam İmal İşçisi	Konfeksiyon İşçisi	Şoför-Yük Tasıma
Oto Bakım Onarımcısı (Oto Mekanikeri)	Hamal/Elle Tasıma	Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	Pazarlamacı
Garson (Servis Elemanı)	Şoför-Yük Tasıma	Petrol-Gaz Üretim Operatörü	Kasiyer
Otomotiv Elektrikçisi	Reyon Görevlisi	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	Satış Görevlisi
Mobilya Montajcısı	Makine Nakışçısı	Ütücü	Satış Temsilcisi / Plasiyer
Eczacı Kalfası	Paketleme İşçisi	Düz Dikiş Makineci	Ambar/Depo Görevlisi
Beden İşçisi(Genel)	Kasiyer	Makine Bakımcı	Manav
Kasap	Satış Temsilcisi / Plasiyer	Argon Kaynakçısı (Tığ Kaynakçısı)	Reyon Görevlisi
Otomotiv Boya Ustası	Muhasebeci	CNC Freze Tezgahı Operatörü	Garson (Servis Elemanı)
Otomotiv Kaporta İşçisi	Ön Muhasebeci	Bilgisayarlı Makine (CNC Operatörü)	Satış Elemanı (Perakende)
Makine Mühendisi	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	Bulaşıkçı (Steward)	Sevkiyat Görevlisi
Oto Yıkama Elemanı	Elektrik Pano Montaj İşçisi	Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş	Şarküteri Ürünleri Satış Elemanı
Şoför-Yük Tasıma	Is Makineleri Teknisyeni	Kalite Kontrolcü	Ütücü
Elektrik-Elektronik Teknisyeni	Cnc Torna Tezgahı Operatörü	Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı	Ön Muhasebeci
Elektrikçi (Genel)	Tel Büküm Elemanı	Çorap Örme Makinesi Operatörü	Muhasebeci
Satış Görevlisi	Makineci (Dikiş)	Mekanik Bakım Onarımcısı	Elektrikçi (Genel)

Kaynak: İPA 2019

Yukarıdaki tabloda sektördeki temininde güçlük çekilen ilk 20 mesleğe yer verilmiştir. İlk sırada Satış Danışmanı / Uzmanı mesleğinin temininde güçlük çekildiği daha sonra Makineci (Dikiş),

Kasap, Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı), Şoför-Yük Tasıma İşçisi meslekleri olduğu görülmektedir.

Grafik 12: Eleman Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri

Kaynak: İPA 2019

Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründe eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 77,2'sinde Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması nedeni ile temininde güçlük çektikleri tespit edilmiştir. Bu oran Türkiye geneline benzer bir oranda gerçekleşmiştir. Daha sonra yüzde 67,7 oranında ise Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması nedeni, yüzde 45,5 ile ilgili Meslekte İşe Yeterli Başvuru Yapılmaması nedenleri ön plana çıkmıştır. Sektörde, eleman temininde güçlük çekilme nedenlerinden ilk üç sıra, Türkiye geneli ile aynı gerçekleşmiştir.

Tablo 9: 20+ İşyerlerinde İllere Göre Açık İş ve TGÇM Sayıları

İller	Açık İş	TGÇM
İSTANBUL	6.380	3.802
ANKARA	1.311	853
ANTALYA	1.094	565
SAKARYA	911	221
İZMİR	847	960
ADANA	462	174
BURSA	347	603
AYDIN	306	88
DENİZLİ	303	218
KOCAELİ	302	191
MUĞLA	301	212
KONYA	291	189
MANİSA	260	229
ESKİŞEHİR	205	142
BALIKESİR	170	179
MERSİN	168	160
TEKİRDAĞ	163	212
TRABZON	154	131
AFYONKARAHİSAR	152	53
KAYSERİ	138	125
ORDU	134	165
AKSARAY	120	41
SAMSUN	118	132
SİVAS	87	165
EDİRNE	87	89
ÇANAKKALE	85	111
YALOVA	84	45
MARDİN	82	55
BOLU	78	55
GAZİANTEP	73	60
ÇORUM	71	61
GİRESUN	68	53
ZONGULDAK	66	89
UŞAK	60	38
DİYARBAKIR	59	69
KIRKLARELİ	57	146
RİZE	55	99
KASTAMONU	50	135
ERZURUM	45	61
NEVŞEHİR	44	41
KARABÜK	43	28

İller	Açık İş	TGÇM
ISPARTA	42	69
HATAY	42	61
ŞANLIURFA	40	33
KÜTAHYA	37	44
VAN	37	40
NİĞDE	37	44
BURDUR	35	17
SİNOP	35	27
ELAZIĞ	33	67
KAHRAMANMARAŞ	31	27
KARAMAN	31	12
TOKAT	31	59
MALATYA	30	122
BATMAN	30	26
KIRIKKALE	28	19
BARTIN	28	23
BİLECİK	26	14
ŞIRNAK	24	19
ÇANKIRI	24	23
AMASYA	22	26
DÜZCE	22	53
ERZİNCAN	20	50
OSMANİYE	19	23
YOZGAT	15	36
MUŞ	14	11
KARS	14	32
KIRŞEHİR	11	19
GÜMÜŞHANE	5	16
SİİRT	5	10
BİTLİS	4	36
BİNGÖL	3	8
ARTVİN	3	14
ADİYAMAN	2	29
AĞRI	2	9
ARDAHAN	1	1
IĞDIR		18
TUNCELİ		4
HAKKARİ		8
Genel Toplam	16.615	12.198

*Türkiye geneli sayısı, 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık iş ve TGÇM sayısıdır.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründe işverenlerin 2020 yılı Nisan sonu itibariyle istihdamlarının ne yönde değişim gösterecekleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda işverenlerden bir yıl sonraki istihdam değişimlerini meslek düzeyinde tahmin etmeleri istenmiştir.

Tablo 10: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grupları	2-9		10-19		20+		2+	
	Net İstihdam Değişimi	NIDO (%)	Net İstihdam Değişimi	NIDO (%)	Net İstihdam Değişimi	NIDO (%)	Net İstihdam Değişimi	NIDO (%)
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	8.862	8,2%	330	0,8%	1.500	1,1%	10.692	3,7%
Hizmet ve Satış Elemanları	33.084	8,3%	4.793	4,1%	15.792	3,3%	53.669	5,4%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	16.345	14,4%	1.788	4,3%	2.861	2,8%	20.995	8,1%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	-	0,0%	-110	-4,8%	117	2,3%	7	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	8.665	4,5%	1.002	3,6%	3.041	3,8%	12.708	4,3%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	26.979	13,8%	3.874	10,8%	3.821	4,1%	34.674	10,7%

Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	16.148	11,0%	892	2,5%	2.903	2,9%	19.943	7,1%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	14.573	17,4%	326	0,7%	4.344	4,2%	19.243	8,4%
Yöneticiler	985	1,0%	1	0,0%	655	0,8%	1.641	0,8%
Genel Toplam	125.642	9,4%	12.897	3,6%	35.034	2,9%	173.573	6,0%

Kaynak: İPA 2019

Sektörde 1 yıl sonra işverenlerin 173 bin 573 kişilik istihdam artışı bekledikleri tespit edilmiştir. Net istihdam değişim oranı ise yüzde 7,2 olup sektörde istihdamın, 2020 yılı Nisan sonunda 2019 yılı Nisan ayına göre yüzde 6,0 oranında artış göstereceği tahmin edilmektedir. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 7,4 olarak tespit edilmiştir. Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründe 20 ve daha fazla istihdamlı işyerlerinde net istihdam değişim oranı yüzde 2,9; 10-19 istihdamlı işyerlerine ait net istihdam değişim oranı yüzde 3,6 ve 2-9 istihdamlı işyerlerine ait net istihdam değişim oranı yüzde 9,4'tür.

Sektörde araştırma kapsamına giren 2+ istihdamlı işyerleri için net istihdam değişim oranının en yüksek olduğu meslek grubu yüzde 10,7 ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar olmuştur. En düşük oran ise Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubudur. İkinci en yüksek oran ise Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılardır. Bu meslek grubunda istihdamın bir sonraki yıl yüzde 8,4 oranında artacağı öngörülmektedir.

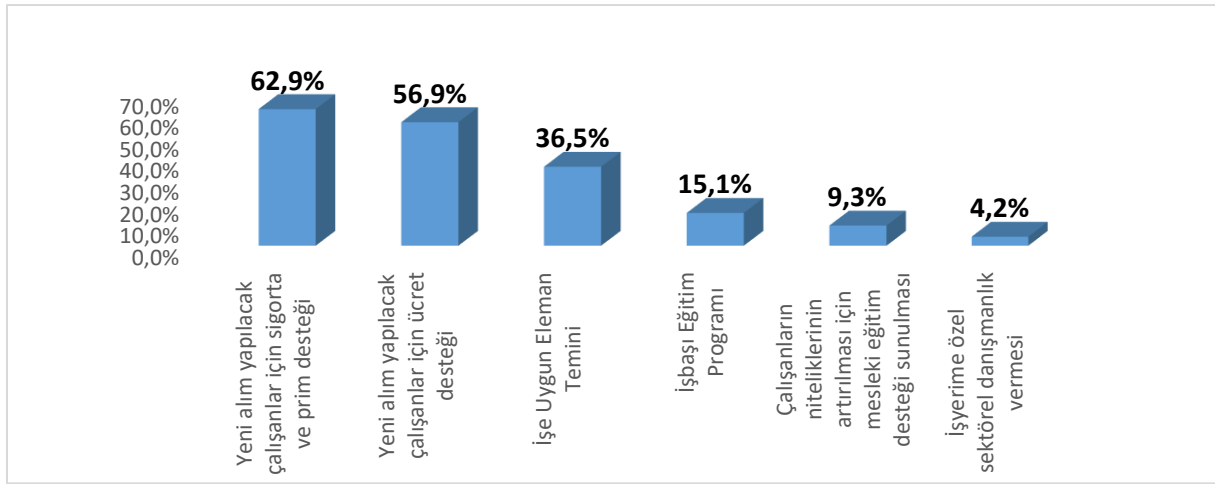
Tablo 11: Net İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Satış Danışmanı / Uzmanı	Ev Tıpi Sofralık Zeytin işlemecisi
Pazarlamacı	Sofralık Zeytin işlemecisi
Beden İşçisi (Genel)	Fırıncı Ustası-Unlu Mamuller
Geri Dönüşüm İşçisi	Saat Satış Elemanı
Sevkiyat Görevlisi	İşletmeci
Makineci (Dikiş)	Alüminyum Kompozit Cephe Kaplamacısı
Garson (Servis Elemanı)	Hırdavat Malzemeleri Satış Elemanı
Şoför-Yük Tasıma	Elektrik-Elektronik Teknisyeni
Perakende Satış Elemanı (Gıda)	Hamal/Elle Tasıma
Mobilya Montajcısı	Mekanik Bakım Onarımcısı

Kaynak: İPA 2019

Yukarıdaki tabloda ise net istihdam artışının ve azalışının beklendiği meslekler verilmiştir. Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründe araştırma kapsamına giren 2+ istihdamlı işyerlerinden 2020 yılı Nisan sonunda istihdam artışının beklendiği ilk beş sırada yer alan meslekler; Satış Danışmanı / Uzmanı, Pazarlamacı, Beden İşçisi (Genel), Geri Dönüşüm İşçisi, Sevkiyat Görevlisi meslekleri olarak tahmin edilmiştir. İstihdam azalışının beklendiği meslekler ise Ev Tıppı Sofralık Zeytin işlemecisi, Sofralık Zeytin işlemecisi, Fırıncı Ustası-Unlu Mamuller ,Saat Satış Elemanı ve İşletmeci olarak beklenmektedir.

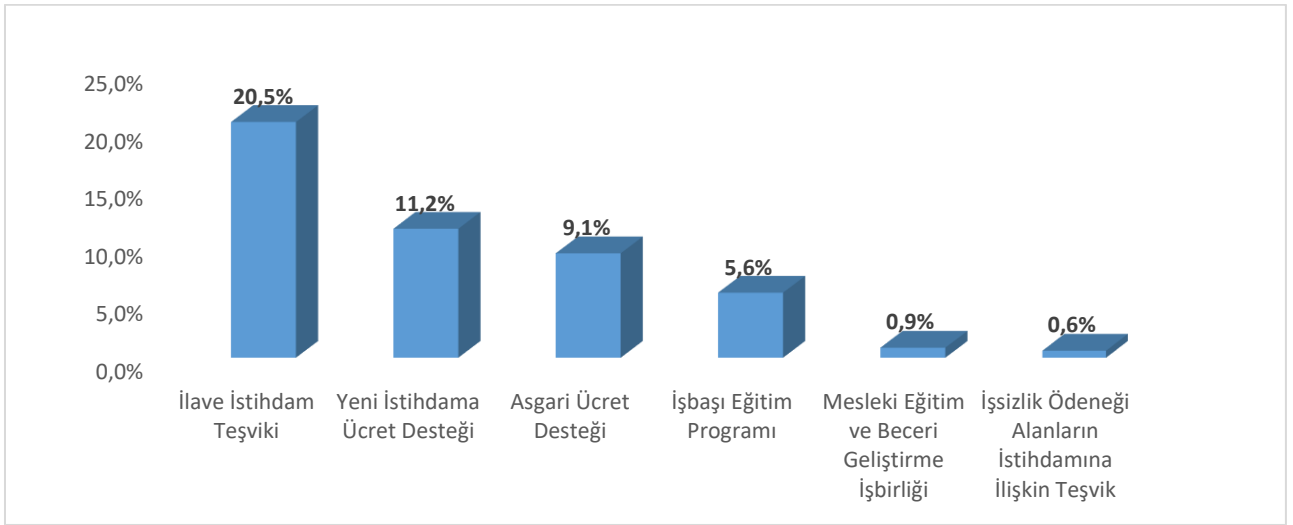
Grafik 18: İşverenlerin İŞKUR'dan Beklentileri

Kaynak: İPA 2019

Sektörde İŞKUR'un en çok hangi alanlarda işyerlerini desteklemeli sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde, yüzde 62,9 ile Yeni alım yapılacak çalışanlar için sigorta ve prim desteği, yüzde 56,9 ile Yeni alım yapılacak çalışanlar için ücret desteği ve yüzde 36,5 ile İşe Uygun Eleman Temini ön plana çıkmaktadır.

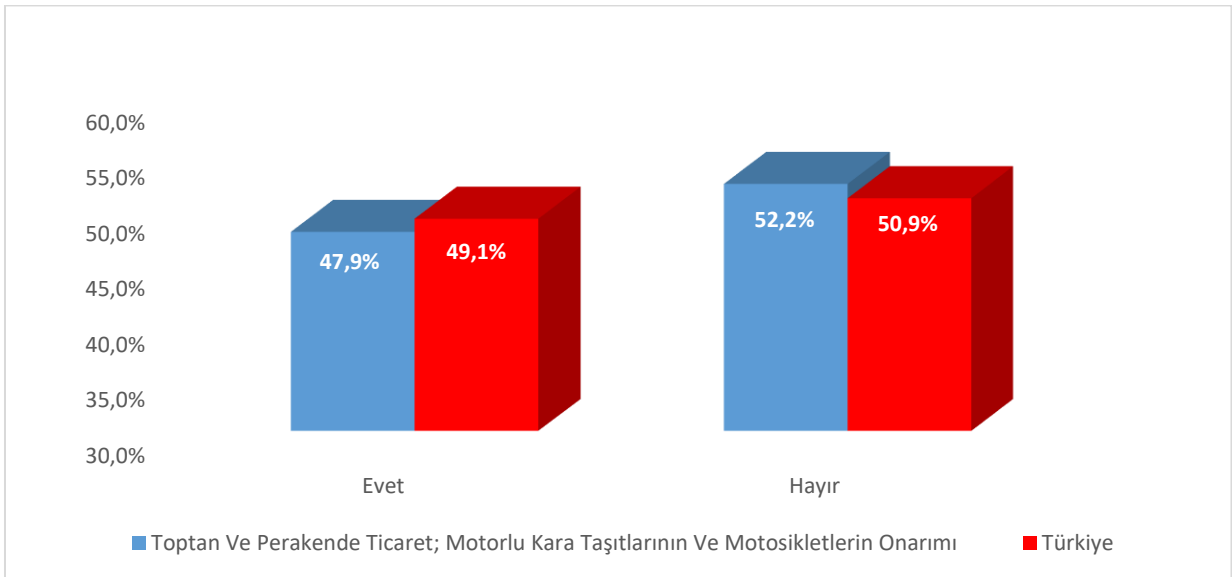
Grafik 19: Teşviklerin İstihdama Katkısı

Kaynak: İPA 2019

Sektörde, işverenler en fazla yüzde 20,5 ile İlave İstihdam Teşviğini, yüzde 11,2 ile Yeni İstihdama Ücret Desteğini, yüzde 9,1 ile Asgari Ücret Desteğini ve yüzde 5,6 ile İşbaşı Eğitim Programını istihdama en fazla katkı yapacak destek olarak görmektedir.

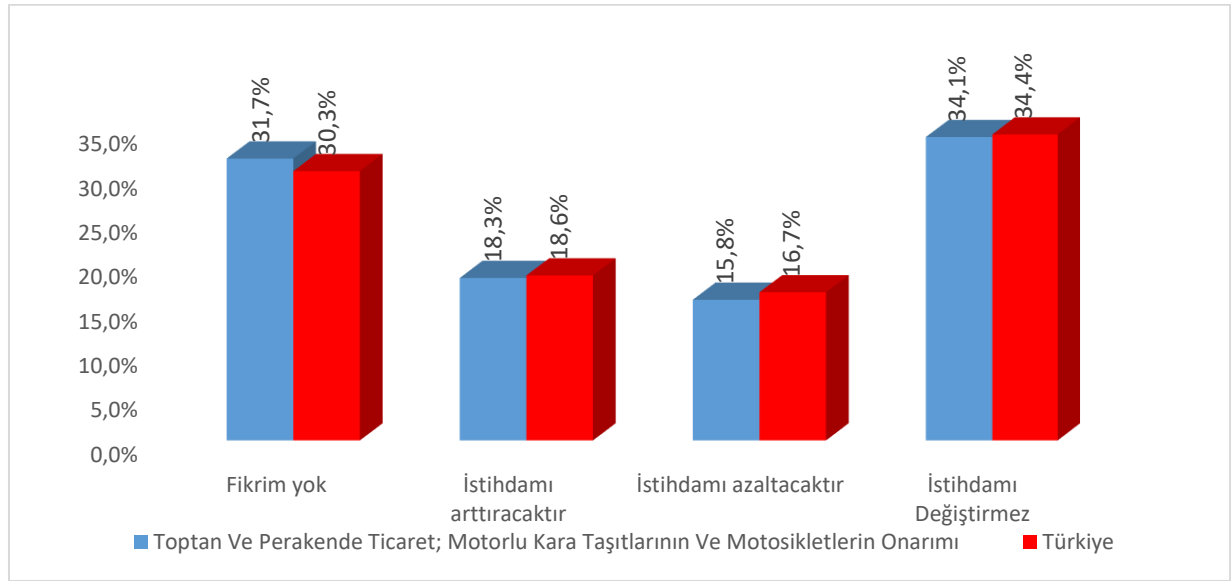
Grafik 20: Son 3 yılda İstihdam Seferberlikleri Kapsamında Sunulan Hizmetlerden Haberdar İşyeri Oranı

Kaynak: İPA 2019

İşverenlerin, hem sektörde hem de diğer sektörlerde yaklaşık yarısı son 3 yılda sunulan istihdam teşviklerinden haberdardır.

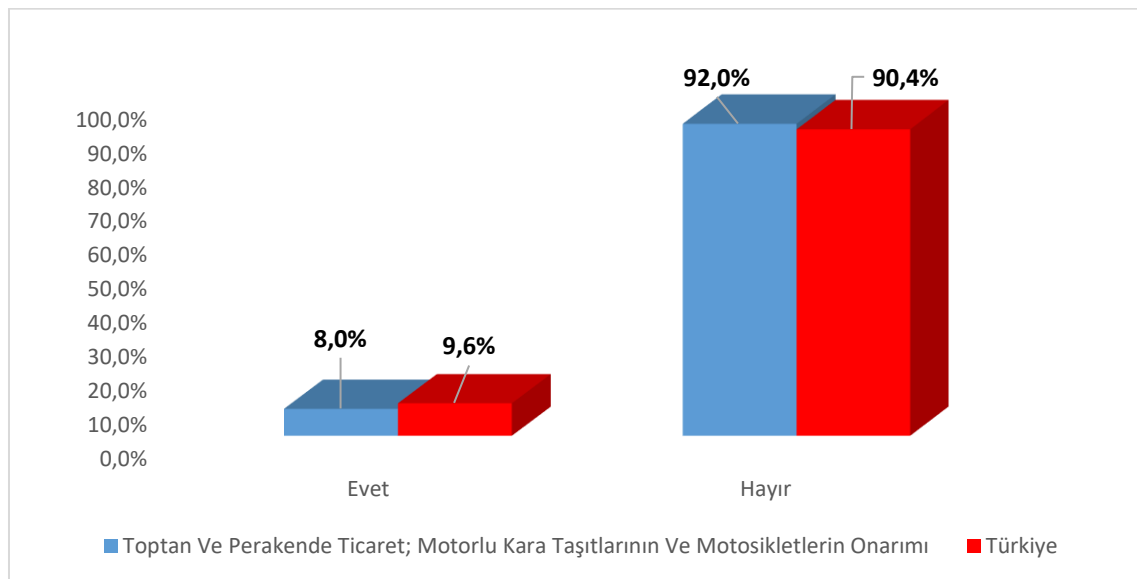
Grafik 21: Gelecek 10 Yıl İçerisinde Teknolojik Gelişmelerin Sektöre Etkisi

Kaynak: İPA 2019

İşverenlerin yüzde 18,3'ü, gelecek 10 yıl içerisinde teknolojik gelişmelerin sektördeki istihdamı artıracığı, yüzde 15,8'i ise istihdamı azaltacağı yönünde görüş beyan etmiştir. Sektörde, Türkiye genelinden farklı olarak, istihdamın azalacağını, artacağını, değişmeyeceğini beyan edenler ile fikir beyan etmeyenlerin oranları yaklaşık olarak aynıdır. Türkiye genelinde ise yüzde 34,1 ile işverenlerin 3'te 1'i istihdamın değişmeyeceğini düşünmektedir.

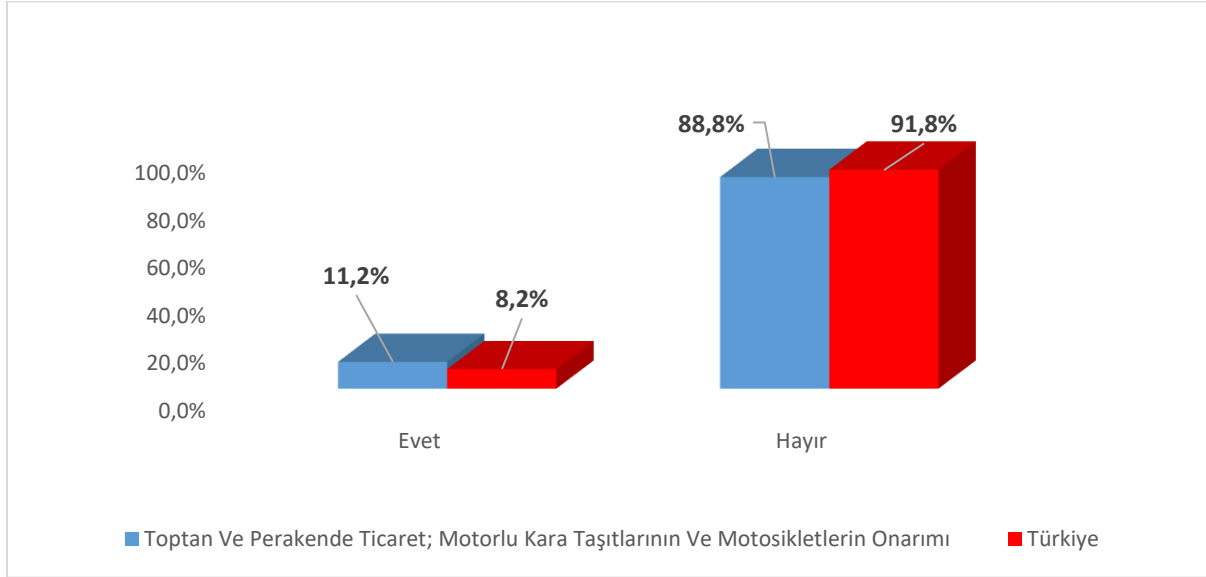
Grafik 22: İşyerinizde, çalışma iznine tabi olarak, Geçici Koruma Statüsünde (Suriyeli, Iraklı, Afgan vb.) işgücü istihdam etmek ister misiniz?

Kaynak: İPA 2019

Sektörde işverenlerin yüzde 8'i çalışma iznine tabi olarak Geçici Koruma Statüsünde işgücü istihdam etmek istemektedir. Türkiye genelinde ise bu oran 9,6'dır.

Grafik 23: E-Ticaret (İnternet üzerinden) yoluyla mal veya hizmet satışı yapıyor musunuz? Yapmıyorsanız neden?

Kaynak: İPA 2019

Sektörde işyerlerinin yüzde 11,2'si e-ticaret yoluyla mal ve hizmet satışı yapmaktadır. Sektör bu oran ile Türkiye geneli oranının üzerine çıkmaktadır. Sektörde e-ticaret yapmayan işyerlerinin nedeni ise Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olamamasıdır.

SONUÇ

Toptan Ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının Ve Motosikletlerin Onarımı Sektör raporu, 1 Nisan-3 Mayıs 2019 tarihleri arasında gerçekleştirilen 2019 yılı İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarından derlenerek yazılmıştır. Bu rapor sektörün mevcut durumunu, istihdam yapısını, ihtiyaçlarını ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine yönelik bilgiler vermektedir.

2019 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründe 461 bin 895 işyeri için veri derlenmiş olup, bu işyerlerinde toplam 2 milyon 891 bin 744 çalışan tespit edilmiştir.

faaliyet gösteren işyerlerinin yüzde 90,1'ü 2-9 arası istihdamlı işyerlerinden oluşmaktadır. 10-19 ve 20 ve daha fazla istihdamlı işyeri sayısı ise toplam işyerleri içinde sırası ile yüzde 5,9 ve yüzde 4,0 oranında bulunmaktadır. Türkiye genelinde faaliyet gösteren işyerleri için aynı değerlendirme yapıldığında 2-9 arası istihdamlı işyerlerinin Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektörüne benzer olduğu görülmektedir. Türkiye genelinde araştırma kapsamındaki işyerlerinin yüzde 85,5'i 2-9 arası istihdamlı işyerlerinden oluşmaktadır. Türkiye genelindeki 20+ istihdamlı işyerlerinin toplam işyerleri içindeki payı ise yüzde 6,9'dur.

Sektörde araştırma kapsamına giren işyerlerinde toplam 2 milyon 891 bin 744 çalışan tespit edilmiştir. Çalışanların yüzde 70'i erkeklerden, yüzde 30'u ise kadınlardan oluşmaktadır. Araştırma kapsamında bulunan işyerlerinde Türkiye genelinde toplam çalışan sayısı 13 milyon 22 bin 547 olarak tespit edilmiş olup, Türkiye genelinde toplam çalışanların yüzde 27,4'ü kadınlardan oluşmaktadır. Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründe kadınların ağırlığı Türkiye geneline göre benzer seyretmekte olup 3,3 puan daha düşüktür. Sektörde çalışan her 4 kişiden yaklaşık olarak 1 tanesi kadındır.

Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründe en fazla istihdam edilen meslek grubunun Hizmet ve Satış Elemanları olduğu görülmektedir. Bu meslek grubunda istihdam edilenler toplam sayının yüzde 34,4'ünü oluşturmaktadır.

Sektörde araştırma kapsamına giren işyerlerinde çalışanlar içinde ilk sırada Satış Danışmanı / Uzmanı mesleği yer almaktadır. Daha sonra ise sırasıyla İşletmeci, Satış Elemanı (Perakende) ve Kasiyer meslekleri bulunmaktadır. Erkeklerde ve kadınlarda en çok çalışılan meslekte ilk sırada Satış Danışmanı / Uzmanı mesleği bulunmaktadır.

Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründe işyeri ve mevcut istihdam verilerinden hareketle Türkiye geneli içindeki durumu değerlendirildiğinde; sektör, ülkemiz istihdamının yüzde 22,2'si barındırmasıyla işgücü piyasası açısından oldukça büyük öneme sahiptir. Ülkemizde istihdamda yer alan her 5 kişiden olarak 1'i Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründe yer almaktadır.

Araştırma kapsamında Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründe 461 bin 895 işyerinden 34 bin 13'ünde çalışma döneminde açık iş olduğu tespit edilmiş olup, toplamda 76 bin 71 kişilik açık iş olduğu bilgisi alınmıştır.

Sektörde açık işi olan işyerleri, sektördeki araştırma kapsamındaki tüm işyerlerinin yüzde 7,4'üne tekabül etmektedir. Bu oran Türkiye genelinin 1 puan üzerindedir.

Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektörünün açık iş oranı yüzde 2,6 olarak tespit edilmiştir. Bir diğer ifadeyle sektörde 100 kişilik istihdam potansiyelinin yaklaşık olarak 97'sinin fiili istihdamda olduğu, 3 kişilik ise personel açığının bulunduğu tespit edilmiştir. Açık iş oranı Türkiye genelinde yüzde 2,5 olarak tespit edilmiştir. Sektörün açık iş oranı Türkiye geneli açık iş oranından 0,1 puan üstünde gerçekleşmiştir. Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektörünün eleman ihtiyacı Türkiye ortalamasının üzerindedir.

Sektörde 2+ istihdamlı işyerlerinden alınan toplam 76 bin 71 kişilik açık işin yüzde 46,8'inde cinsiyet anlamında özel bir tercihte bulunulmamıştır. İşverenler söz konusu açık işlerinde cinsiyetin önemli olmadığını ifade etmek istemişlerdir. Bunun yanında bu işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 18,5'sinde sadece "kadın" işgücü tercihinde bulunulmuştur.

İşyerleri büyüdükçe cinsiyetin önemli olmadığı açık iş tercihleri değişmektedir. -9 arası istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 25,2'sinde cinsiyetin önemli olmadığı hususu vurgulanmışken bu oran 10-19 arası istihdamlı işyerlerinde yüzde 34,6'ya çıkarken, 20+ istihdamlı işyerlerinde ise yüzde 64,0'e yükselmiştir. Bu durum Türkiye genelinde işyeri

büyüklüğüne göre artan bir seyirde gerçekleşmiştir. Bu artış eğiliminin nedeni olarak; özellikle kurumsal firmalarda daha çok eğitim ve beceri düzeyine önem gösterilmesi, işi yapabilecek yetkinliğin ön plana çıkarak cinsiyetin tercih kriteri olarak ortaya çıkmaması gösterilebilir.

Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründe 2+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 34 gibi yüksek bir oranında genel lise eğitimi talep edilmemektedir. Bu eğitim düzeyinden sonra en çok talep edilen eğitim seviyesi ise yüzde 28 ile her hangi bir eğitim düzeyi aramıyorumdur. Meslek yüksekokulu, lisans ve lisansüstü eğitim seviyelerinin toplamından oluşan yükseköğretim seviyesindeki açık işler ise sektördeki tüm açık işlerin yüzde 15,8'ini oluşturmaktadır. Bu oranlar, sektörün mevcut istihdamından sonra ihtiyaç duyulan işgücü eğitim seviyesinin durumunu göstermektedir.

Sektörde araştırma kapsamında olan işyerlerindeki açık işlerin yüzde 6,6'sında engelli istihdam etme yönünde işverenlerin olumlu görüşü bulunmaktadır. Açık işlerin yüzde 19,9'unda ise işverenler, engellilik durumunun önemli olmadığını ifade etmişlerdir. Bir diğer ifadeyle sektördeki açık işlerin yüzde 26,5'inde işverenlerin engelli çalıştırmaya yönelik tutumları olumludur. Türkiye genelinde bu oran yüzde 32,9'dur. Dolayısıyla Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründeki açık işlerde engelli istihdam etme potansiyeli Türkiye geneline göre daha düşüktür.

Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründe tespit edilen tüm açık işler için talep edilen beceriler sıralandığında ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, ikinci sırada Takım Çalışması, üçüncü sırada ise İletişim ve İfade Yeteneği bulunmaktadır.

Sektörde 76 bin 71 kişilik açık iş tespit edilmiş olup bu açık işler 565 farklı meslekte bulunmaktadır. 9 bin 784 kişilik açık işle ilk sırada Satış Danışmanı / Uzmanı, 4 bin 400 kişilik açık işle ikinci sırada Sevkiyat Görevlisi, 2 bin 858 kişilik açık işle üçüncü sırada Pazarlamacı meslekleri yer almıştır.

Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründe araştırma kapsamına giren toplam 461 bin 895 işyerinden 59 bin 377'sinde son 1 yılda eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. 2-9 istihdamlı işyerlerinin yüzde 11,9'u, 10-19 istihdamlı işyerlerinin yüzde 21,4'ü, 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 21,4'ü ve toplamda ise yüzde 12,9'u eleman temininde güçlük çektikleri tespit edilmiştir. Sektörde eleman temininde

güçlük çeken toplam işyeri oranı, yüzde 14,4 olan Türkiye geneli oranına göre nispeten daha az oranda gerçekleşmiştir.

Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründe 59 bin 377 işyerinde 102 bin 310 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Toplam temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 76,8'i 2-9 istihdamlı işyerlerinde bulunmaktadır ve temininde güçlük çekilen kişi sayısı 78 bin 575'dir. Bu anlamda eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin daha küçük işyerleri olduğu görülmektedir.

Temininde güçlük çekilen mesleklerde ilk sırada Satış Danışmanı / Uzmanı mesleğinin temininde güçlük çekildiği daha sonra Makineci (Dikiş), Kasap, Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı), Şoför-Yük Tasıma İşçisi meslekleri olduğu belirlenmiştir.

Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründe eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 77,2'sinde Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması nedeni ile temininde güçlük çektikleri tespit edilmiştir. Bu oran Türkiye geneline benzer bir oranda gerçekleşmiştir. Daha sonra yüzde 67,7 oranında ise Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması nedeni, yüzde 45,5 ile İlgili Meslekte İşe Yeterli Başvuru Yapılmaması nedenleri ön plana çıkmıştır. Sektörde, eleman temininde güçlük çekilme nedenlerinden ilk üç sıra, Türkiye geneli ile aynı gerçekleşmiştir.

Sektörde 1 yıl sonra işverenlerin 173 bin 573 kişilik istihdam artışı bekledikleri tespit edilmiştir. Net istihdam değişim oranı ise yüzde 7,2 olup sektörde istihdamın, 2020 yılı Nisan sonunda 2019 yılı Nisan ayına göre yüzde 6,0 oranında artış göstereceği tahmin edilmektedir. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 7,4 olarak tespit edilmiştir.

Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı Sektöründe araştırma kapsamına giren 2+ istihdamlı işyerlerinden 2020 yılı Nisan sonunda istihdam artışının beklendiği ilk beş sırada yer alan meslekler; Satış Danışmanı / Uzmanı, Pazarlamacı, Beden İşçisi (Genel), Geri Dönüşüm İşçisi, Sevkiyat Görevlisi meslekleri olarak tahmin edilmiştir. İstihdam azalışının beklendiği meslekler ise Ev Tıpı Sofralık Zeytin işlemecisi, Sofralık Zeytin işlemecisi, Fırıncı Ustası-Unlu Mamuller ,Saat Satış Elemanı ve İşletmeci olarak beklenmektedir.

Sektörde İŞKUR'un en çok hangi alanlarda işyerlerini desteklemeli sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde, yüzde 62,9 ile Yeni alım yapılacak çalışanlar için sigorta ve prim desteği, yüzde

56,9 ile Yeni alım yapılacak çalışanlar için ücret desteği ve yüzde 36,5 ile İşe Uygun Eleman Temini ön plana çıkmaktadır.

Sektörde, işverenler en fazla yüzde 20,5 ile İlave İstihdam Teşviğini, yüzde 11,2 ile Yeni İstihdama Ücret Desteğini, yüzde 9,1 ile Asgari Ücret Desteğini ve yüzde 5,6 ile İşbaşı Eğitim Programını istihdama en fazla katkı yapacak destek olarak görmektedir. İşverenlerin, hem sektörde hem de diğer sektörlerde yaklaşık yarısı son 3 yılda sunulan istihdam teşviklerinden haberdardır.

İşverenlerin yüzde 18,3'ü, gelecek 10 yıl içerisinde teknolojik gelişmelerin sektördeki istihdamı artıracığı, yüzde 15,8'i ise istihdamı azaltacağı yönünde görüş beyan etmiştir. Sektörde, Türkiye genelinden farklı olarak, istihdamın azalacağını, artacağını, değişmeyeceğini beyan edenler ile fikir beyan etmeyenlerin oranları yaklaşık olarak aynıdır. Türkiye genelinde ise yüzde 34,1 ile işverenlerin 3'te 1'i istihdamın değişmeyeceğini düşünmektedir.

Sektörde işverenlerin yüzde 8'i çalışma iznine tabi olarak Geçici Koruma Statüsünde işgücü istihdam etmek istemektedir. Türkiye genelinde ise bu oran 9,6'dır. Ayrıca, Sektörde işyerlerinin yüzde 11,2'si e-ticaret yoluyla mal ve hizmet satışı yapmaktadır. Sektör bu oran ile Türkiye geneli oranının üzerine çıkmaktadır. Sektörde e-ticaret yapmayan işyerlerinin nedeni ise Üretilen ürün/hizmetlerin e-ticarete uygun olamamasıdır.